

Møte torsdag den 3. februar 2011 kl. 10

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 48):

1. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om endringer i lov 17. februar 1989 nr. 2 om bidragsforskott (heving av inntektsgrensa for rett til fullt bidragsforskott mv.)
(Innst. 175 L (2010–2011), jf. Prop. 25 L (2010–2011))
2. Interpellasjon fra representanten Per-Kristian Foss til arbeidsministeren:
«Polakker har vært en høyt verdsatt gruppe på det norske arbeidsmarkedet i flere år. Etter finanskrisen er en del ledigmeldte, og flere ønsker å skaffe seg fast arbeid i Norge. For de fleste er manglende språkkunnskaper den viktigste hindring for å få jobb. Både arbeidsgivere og arrangører av språkkurs melder om polakker som en gruppe med høy motivasjon for både arbeid og språklæring.
Hvordan kan Nav bidra til å gjøre arbeidsmotiverende språkopplæring til et mer obligatorisk tilbud til polske jobbsøkere i Norge?»
3. Interpellasjon fra representanten Gunn Karin Gjøl til kulturministeren:
«Kulturløftet er i perioden 2005–2009 gjennomført i samsvar med Soria Moria-erklæringen. Bærebjelken i Kulturløftet er målet om at kulturbudsjettet i 2014 skal utgjøre 1 pst. av statsbudsjettet. Det er denne opptrappingen som gir grunnlag for alle de andre satsingene i Kulturløftet. Med den rød-grønne regjeringen er satsing innen kultur og frivillighet for første gang like forpliktende og håndfast som satsingen på andre samfunnssektorer.
Hva har Kulturløftet betydd for norsk kulturliv frem til nå, og hvilke kulturpolitiske løft ser statsråden for seg frem mot 2014?»
4. Interpellasjon fra representanten Hans Olav Syversen til samferdselsministeren:
«I november 2007 fremmet undertegnede en interpellasjon for å få iverksatt tiltak for å rydde opp i drosjenæringen, da det gjennom flere år hadde blitt avdekket svært uheldige forhold som f.eks. skatteunndragelse og trygdejuks i næringen. Nå, tre år senere, meldes det fortsatt om uakseptable forhold: Verstinger får fortsette i bransjen, og beslag av drosjeløyver etter skattesvindelen har stoppet helt opp. Manglende kvalitetsstandarder, en for passiv løyvemyndighet, et uklart lovverk og for liten mulighet til å frata løyve er noen av årsaksforklaringene som har blitt nevnt i debatten. Dette skader både næringen og innbyggernes rettsfølelse.
Hvilke konkrete grep har regjeringen foretatt seg etter drosjesaken i 2007, hvordan vurderer regjeringen at disse har virket, og hvilke kortsiktige og langsiktige tiltak vil regjeringen iverksette for å få bedret situasjonen i drosjenæringen?»

5. Interpellasjon fra representanten Arve Kambe til nærings- og handelsministeren:
«Norsk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning – NIFU STEP – fikk høsten 2007 i oppdrag av Nærings- og handelsdepartementet, og i samarbeid med Kunnskapsdepartementet, å utrede norsk maritim utdanning på alle nivåer, videregående opplæring, fagskoler og høyskoler. I regjeringens «Stø kurs» pekes det på utfordringer med et spredt utdanningstilbud, lite samarbeid og at få velger maritim utdanning. Situasjonen for maritim utdanning og behov for fremtidig arbeidskraft tilsier økt fokus på kvalitet og også strukturelle grep i antall utdanningssteder. En arbeidsgruppe nedsatt av MARUT fremmet for ett år siden en innstilling med forslag til ny nasjonal struktur for maritim offiserutdanning. Utvalget anbefaler konsentrasjon av utdanningstilbudet, differensiert utdanningsløp, rekrutteringsarbeid, en nasjonal rammeplan, samarbeid og arbeidsdeling, kompetanseutvikling, investeringer i infrastruktur og økt FoU-virksomhet.
Hva vil statsråden gjøre for å styrke maritim utdanning i tråd med dette?»
6. Referat

*Minnetale over tidligere stortingsrepresentant
Hans Kristian Hogsnes*

Presidenten: Ærede medrepresentanter!

Tidligere stortingsrepresentant Hans Kristian Hogsnes er død, 56 år gammel. Med hans bortgang har vi mistet en engasjert og entusiastisk samfunnsbygger. Høyre har mistet en av sine mest trofaste og toneangivende politikere.

Hans Kristian hadde en ukuelig optimisme og livsglød, men var klar over at dette ville bli utgangen. Han vil bli dypt savnet av kolleger på tvers av partigrensene. Vi vil huske smilet, humoren og omtanken.

Hans Kristian Hogsnes var vararepresentant til Stortinget fra 1985 til 1989 og fast representant fra 2001 til 2005. Han satt som nestleder i kommunalkomiteen, var delegat til FNs generalforsamling og varamedlem til Stortingets delegasjon til EFTA-parlamentarikerkomiteene og Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen.

Alle vi som kjente Hans Kristian Hogsnes, vet at han ved siden av sin lidenskap for politikken hadde et stort engasjement for Kirken og avholdssaken.

I det sivile liv var Hans Kristian Hogsnes journalist, og hadde mange års erfaring både som journalist og redaktør.

Før han kom til Stortinget, hadde han også lang bakgrunn som folkevalgt i Vestfold, både i fylkestinget, kommunestyret og som ordfører i to perioder i Tønsberg.

Hogsnes hadde en stor omgangskrets på tvers av alle partier og samfunnslag og var godt likt av alle. Med entusiasme øste han av sine kunnskaper og erfaringer til alle som ba om råd.

Etter at han sluttet på Stortinget, begynte han i Høyres Hovedorganisasjon og var spesialrådgiver på kommunalpolitikk – til stor glede og nytte for Høyres ordførere og gruppeledere over hele landet. Helt til det siste fortsatte

han også å arbeide aktivt både for avholdsbevegelsen og menigheten.

Hans Kristian Hogsnes meldte seg tidlig inn i Unge Høyre og ble allerede som 21-åring valgt som kommunestyrerepresentant i Sem kommune. Som en takk for lang og tro tjeneste for partiet ble Hogsnes utnevnt til æresmedlem i Tønsberg Høyre høsten 2010.

Vi takker Hans Kristian Hogsnes for pågangsmot og engasjement for samfunnet rundt seg og lyser fred over hans minne.

Representantene påhørte stående presidentens minnetale.

Presidenten: Fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe foreligger søknad om sykepermisjon for representanten Torstein *Rudihagen* fra og med 3. februar og inntil videre.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Espen Granberg *Johnsen*, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Espen Granberg *Johnsen* er til stede og vil ta sete.

Representanten Bent Høie vil framsette et representantforslag.

Bent Høie (H) [10:04:59]: På vegne av representantene Erna Solberg, Linda C. Hofstad Helleland og meg selv vil jeg sette fram et forslag om mer mangfold, kvalitet og valgfrihet i velferdssektoren.

Presidenten: Representanten Åge Starheim vil framsette et representantforslag.

Åge Starheim (FrP) [10:05:29]: På vegner av representantane Bård Hoksrud, Jan-Henrik Fredriksen, Ingebjørg Godskesen, Harald T. Nesvik, Arne Sortevik og meg sjølv har eg den gleda å setje fram eit representantforslag om å setje i gang bygging av Stad skipstunnel basert på alternativet Stor Tunnel.

Presidenten: Representanten Ib Thomsen vil framsette et representantforslag.

Ib Thomsen (FrP) [10:06:03]: På vegne av stortingsrepresentantene Christian Tybring-Gjedde, Solveig Horne, Øyvind Korsberg og meg selv vil jeg fremme et forslag om å åpne Grotten for allmennheten.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten foreslå at formiddagsmøtet – om nødvendig – fortsetter utover den reglementsmessige tid, kl. 16, til dagens kart er ferdigbehandlet. – Ingen innvendinger er kommet mot presidentens forslag, og det anses vedtatt.

Sak nr. 1 [10:06:42]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om endringer i lov 17. februar 1989 nr. 2 om bidragsforskott (heving av inntektsgrensa for rett til fullt bidragsforskott mv.) (Innst. 175 L (2010–2011), jf. Prop. 25 L (2010–2011))

Solveig Horne (FrP) [10:07:17]: (ordfører for saken): Det er en samlet komité som står bak endringsforslagene i proposisjonen.

Jeg vil bare gjøre oppmerksom på at det har sneket seg inn en datofeil på side 1 i proposisjonen, som også har gått videre til innstillingen. Det står «i forskrift 11. april 2001», men datoen skal være «4. november 2001».

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [10:08:05]: Jeg er glad for at en samlet komité slutter seg til forslagene i proposisjonen. Bidragsforskuddet er en viktig del av vårt velferdssystem ved at barn som ikke bor sammen med begge foreldrene, sikres et visst minstebeløp til dets underhold. Bidragsforskuddet til enslige forsørgere gir et tilskudd til barnets forsørgelse når bidraget fra den andre av foreldrene er forsinket eller uteblir.

Ved at inntektsgrensen for maksimalt forskudd heves fra 170 900 kr til 217 200 kr får flere forsørgere med lave inntekter den høyeste forskuddssatsen og dermed et tiltrengt tilskudd til en vanskelig økonomi. Dette gir en bedre sosial profil på bidragsforskuddet.

Den samme inntektsgrensen, 217 200 kr, blir også ny grense for å bli fritatt for gebyr ved fastsettelse og endring av barnebidrag. Begge grensene kobles til grensen for når en enslig bidragspliktig blir fritatt for å betale bidrag. Dette gir et mer konsistent, og også mer rettferdig, regelverk på bidragsområdet i forholdet mellom bidragspliktige og bidragsmottakere.

Forslagene innebærer at de vanlige reglene om inntektsprøving skal gjelde for barn uten oppgitt far, som i dag får maksimalt forskudd inntil inntekten når opp i grensen for å motta forskudd, nå 441 600 kr. Dermed blir inntektsprøvingen lik for alle som søker bidragsforskudd.

Alle endringene har utgangspunkt i St.meld. nr. 19 for 2006–2007 om evaluering av Bidragsreformen, men inntektsgrensene heves mer enn foreslått der.

Endringene er innarbeidet i budsjettet for 2011. Proposisjonen betyr imidlertid at endringene utsettes fra 1. januar til 1. mai 2011. Dette legger til rette for IKT-messige endringer, slik at forslagene kan gjennomføres maskinelt og framtidig kontroll med inntektsprøvingen forenkles.

Budsjettjusteringene som følge av utsettelsen vil bli tatt opp i RNB 2011.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 2310)

Sak nr. 2 [10:10:07]

Interpellasjon fra representanten Per-Kristian Foss til arbeidsministeren:

«Polakker har vært en høyt verdsatt gruppe på det norske arbeidsmarkedet i flere år. Etter finanskrisen er en del ledigmeldte, og flere ønsker å skaffe seg fast arbeid i Norge. For de fleste er manglende språkkunnskaper den viktigste hindring for å få jobb. Både arbeidsgivere og arrangører av språkkurs melder om polakker som en gruppe med høy motivasjon for både arbeid og språklæring.

Hvordan kan Nav bidra til å gjøre arbeidsmotiverende språkopplæring til et mer obligatorisk tilbud til polske jobbsøkere i Norge?»

Per-Kristian Foss (H) [10:10:56]: I de år Norge hadde økonomisk høykonjunktur sist, var polske arbeidstakere en vesentlig gruppe som berget oss gjennom høykonjunkturen uten vesentlige pressproblemer. På det meste var trolig over 100 000 polske arbeidstakere til stede i Norge. Ved siden av arbeidstakere fra våre nordiske naboland og fra de baltiske land utgjorde dette en gruppe som var helt nødvendig for å kunne mestre de utfordringer som høykonjunkturen medførte for Norge, og uten at vi har fått varige problemer – som ofte melder seg etter en høykonjunktur – med et press i økonomien. Dessuten var polske arbeidstakere på det tidspunktet også godt tilpasset i norsk arbeidsliv. De var høyt verdsatt av arbeidsgivere fordi de var kjent som meget arbeidsomme mennesker med et til dels meget høyt kompetansenivå, ikke minst innenfor verkstedindustrien og ulike håndverks- og byggfag.

Nå er den perioden med høykonjunktur over, og per januar 2010, altså for ett år siden, tyder mine siste tall på at det var vel 52 000 polakker folkeregistrert i Norge. De var, som jeg sa, i utgangspunktet en ressurssterk gruppe med høyere grad av økonomisk selvhjelpenhet enn befolkningen sett under ett. Arbeidsledigheten skjøt etter finanskrisen til værs i denne gruppen og ligger nå på rundt 10 pst.

Ifølge de personlige erfaringer jeg har i dialog med det polske miljøet, ikke minst her i Oslo-området, er det ett problem, nemlig mangel på språkopplæring som en hindring for å få jobb. Men samtidig er det mitt inntrykk både fra kontakt med dette miljøet, og kontakt med Nav-kontorene, at man oppfatter polakker som en veldig arbeidsmotivert gruppe. Det er altså folk som vil ha jobb. Men selv om vi nå er inne i en økonomisk god tid igjen, ikke minst innenfor de bransjer hvor de var høyt representert tidligere, har de problemer med å få jobb. Bakgrunnen er at mange av dem kom til Norge på kort tid, i en høykonjunktur, og hadde kun tatt sikte på å bli her en to–tre år, sende penger hjem og så reise tilbake igjen selv. Derfor la de ikke vekt på annen språkopplæring enn den man fikk på jobben. Den kan være verdifull nok, men kanskje ikke tilstrekkelig, særlig ikke hvis man skal bytte bransje og arbeidssted. Som EØS-borgere har de verken rett eller plikt til norskopplæring. Da de to–tre årene hadde gått, innså mange at de ikke hadde noe å dra tilbake til. Selv om den økonomiske utviklingen i Polen har vært bra, også gjennom finanskrisen, faktisk, er arbeidsledigheten der fortsatt betydelig. De hadde også bygget seg opp et liv i Norge og opparbeidet seg sosiale rettigheter. Mange valgte derfor å bli.

I dag vet vi at Nav gjennom kjøp av tjenester i privat sektor tilbyr yrkesrettede voksenopplæringstjenester. Det tilbys også noe man kaller Kvalifisering og formidling av arbeidssøkere med polsk som morsmål. Dette er et opplegg hvor språkopplæringen kombineres med praksis i arbeidslivet, og hvor språkopplæringen er spesielt rettet inn mot arbeidsliv – og ikke en generell språkopplæring – så det virker mer motiverende. Inntrykket mitt er at den pedagogikken fungerer godt, men dette tilbys i dag, så vidt jeg er kjent med, bare i Oslo og Akershus. Problemet er at etterspørselen er langt større enn tilbudet.

Så min utfordring til statsråden er følgende: Jeg er klar over at dette er EØS-borgere, og de har ikke krav på språkopplæring. Men det å få folk ut av arbeidsledighetskøen har jo en dobbelt gevinst. Man sparer penger, og man får skatteinntekter. Ut fra et samfunnsøkonomisk resonnement burde det være viktig å få denne gruppen raskest mulig ut av ledighetskøen og over i arbeid. Nå er den økonomiske situasjonen slik at arbeid tilbys i økende grad, og dette er folk som uten unntak har yrkeserfaring fra Norge. Min utfordring til statsråden vil altså være: Kunne man ikke gjøre språkopplæring til et obligatorisk tilbud? Det høres ut som en motsetning – et tilbud skal jo ikke være obligatorisk – men poenget her er at den som skal tilby dette, ikke gjør det, og det er flere som vil på disse kursene enn det er muligheter til. Jeg er klar over at man ikke kan tvinge folk til å gå på kurs, men det tror jeg er et teoretisk problem i denne sammenheng. Dette er folk som gjerne vil få språkopplæring, og som gjerne vil i jobb, men Nav makter ikke å tilby dette i tilstrekkelig grad. Så mitt spørsmål til statsråden er om ikke dette er en gruppe hun vil se på spesielt, med sikte på å tilby mer tilrettelagt språkopplæring for å få dem ut i jobb igjen.

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [10:16:48]: Jeg vil starte med å takke Per-Kristian Foss for et veldig viktig spørsmål, som jeg tror vi alle er enige om er en utfordring.

Regjeringen ønsker å fremme og styrke arbeidsinnvandrernes og deres familiemedlemmers deltakelse i arbeidslivet og i samfunnet. Språkkunnskaper er viktig for at dette skal være mulig.

Tallenes tale er klar. Arbeidsinnvandrere spiller en viktig rolle i norsk arbeidsliv. En undersøkelse gjennomført av Perduco for NAV EURES blant et utvalg på 2 500 private og offentlige virksomheter i 2010 viser at omkring 30 pst. av norske virksomheter har brukt arbeidskraft fra Europa det siste året. Det er flest svensker, polakker og tyskere som ansettes. Dette viser at Norge har vært, er og også i fremtiden vil være avhengig av arbeidsinnvandring. Derfor er det spesielt viktig at vi som samfunn evner å ta vare på personer fra andre land som av ulike grunner faller utenfor arbeidslivet, bl.a. gjennom nødvendig språkopplæring.

La meg imidlertid først få minne om at norskopplæring er et kommunalt ansvar. Rene norskkurs tilbys i utgangspunktet ikke av Arbeids- og velferdsetaten. Nav tilbyr imidlertid arbeidsrettet norskopplæring for bestemte grupper, ut fra en arbeidsmarkedsfaglig vurdering. Dette skjer ved at en del av de generelle arbeidsmarkedsstiltakene i Arbeids- og velferdsetaten også har språklige elementer,

gjør i kombinasjon med teoretisk opplæring og praksis i arbeidslivet. Etaten bidrar således til nødvendig språkopplæring, bl.a. gjennom arbeidsmarkedsopplæring, spesielt tilrettelagt for utenlandske arbeidssøkere, eller bistand gjennom praksisplass eller lønnstilskudd for å praktisere norsksferdigheter. Denne type språkopplæring er som regel mindre omfattende og mer praktisk og bransjeorientert enn den kommunale norskopplæringen.

En betydelig gruppe av arbeidsinnvandrere som er i landet i dag, er polakker. Selv om Polen har klart seg bra gjennom finanskrisen, har vi fortsatt en stor nettoinnvandring fra Polen til Norge. Denne nettoinnvandringen, kombinert med at polske arbeidere har tilhold i sektorer som er spesielt utsatt for konjunktursvingninger, har gjort at vi det siste året har sett – som også interpellanten var inne på – et økt antall ledige i denne kategorien. Ifølge tall fra Arbeids- og velferdsdirektoratet økte antallet helt ledige fra 700 i september 2008 til 3 100 i september 2009. Antallet helt ledige polakker har fortsatt å øke også etter dette, men i et noe lavere tempo. Ved utgangen av 2010 var det registrert om lag 4 700 ledige polske statsborgere.

Om vi sammenligner, ser vi at polske arbeidere har hatt en prosentvis økning i ledigheten det siste året som er vesentlig høyere enn for norske statsborgere og arbeidsinnvandrere fra nordiske land og Tyskland, men lavere enn for arbeidsinnvandrere fra en del andre land utenfor EØS-området.

Denne økningen i ledigheten har ført til at flere polske statsborgere deltar på arbeidsmarkedstiltak. I september 2010 deltok i underkant av 400 på ordinære arbeidsmarkedstiltak mot 100 i september 2008. Det er selvsagt ikke positivt at flere blir ledige, men når de faktisk er blitt ledige, er det positivt at de i hvert fall deltar på tiltak. Det ser ut til at dette er en gruppe som har særlig nytte av tiltak, og at man da kan knytte norskopplæring til disse tiltakene.

Et godt eksempel på dette finner man i NAV Oslo og NAV Akershus. I første halvår i 2011 er det et eget tilbud om kvalifisering og formidling av arbeidssøkere med polsk som morsmål. Kurset består av bl.a. kunnskap om norsk arbeidsliv, jobbsøking, språkopplæring og praksis. Tilbudet varer i opptil 26 uker.

Det er fortsatt en utfordring å gi en målrettet og tilfredsstillende norskopplæring. Norskopplæring for arbeidsinnvandrere bør innrettes på en fleksibel og effektiv måte som fremmer deltakelse i arbeidslivet, og som bidrar til bedre ressursutnyttelse og en god integrering av personer som uansett ønsker å bli i Norge. Den generelle, kommunale norskopplæringen bør rette seg mot alle arbeidsinnvandrere og ikke ta utgangspunkt i en spesifikk nasjonalitet.

I dag er det slik at arbeidsinnvandrere fra EØS-området ikke omfattes – som også interpellanten var inne på – av rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Samtidig kan behovet for gode norskkunnskaper bli større for denne gruppen når konkurransen om jobbene øker.

I St.meld. nr. 18 for 2007–2008, Arbeidsinnvandring, så regjeringen et behov for tiltak som kan legge til rette for at arbeidsinnvandrere blir kjent med sine plikter og kan bruke sine rettigheter på linje med befolkningen for øvrig.

Blant annet ble det foreslått å utrede innføring av norskopplæring som et generelt tilbud for alle arbeidsinnvandrere og deres familiemedlemmer over 16 år. En slik vurdering pågår. Når disse vurderingene har tatt noe tid, har det sammenheng med flere forhold. For det første kunne EØS-innvandrere tidligere få gratis norskopplæring. Denne ordningen ble fjernet i 2004 av regjeringen Bondevik. Deretter er selve finansieringen mer komplisert enn overfor andre innvandrergupper. Blant annet kan det være et spørsmål om ikke arbeidsgiverne bør dekke deler av utgiftene. Også selve organiseringen av opplæringen må tilpasses det forhold at de fleste arbeidsinnvandrere er i arbeid, og at språkopplæringen ikke bør redusere den tiden de er i jobb.

Jeg er opptatt av at Arbeids- og velferdsetaten fortsatt vurderer behovet for å sette i gang tilrettede språktilbud innenfor tiltaksarbeidet for arbeidsinnvandrere. Regjeringen ser det imidlertid ikke som aktuelt å innføre slike tilbud som obligatoriske tiltak i regi av Arbeids- og velferdsetaten med utgangspunkt i en spesifikk nasjonalitet.

Jeg vil til slutt bare understreke at vi har fortsatt til vurdering det som lå i meldingen. Interpellanten er vel også klar over at det er noen budsjettmessige konsekvenser av det å innføre et obligatorisk tilbud. Men jeg deler interpellantens syn på at dette er en gruppe man bør være særlig oppmerksom på, og at det er viktig i Nav, som Nav gjør, hele tiden i forbindelse med arbeidstiltak for polakker også vurderer å integrere norskopplæring, og særlig da praktisk opplæring, i dette.

Jeg er også enig i at man bør se på om dette tilbudet kan anvendes bredere. For jeg har fått opplyst at det i hovedsak, i hvert fall det man har kartlagt, er i Oslo og Akershus. Jeg er helt enig i at man må se på om man kan gjøre dette tilbudet noe bredere.

Per-Kristian Foss (H) [10:23:45]: Jeg takker for statsrådets svar. Jeg er helt enig i 90 pst. av innlegget, som er en beskrivelse av situasjonen. Det er godt at vi er enige om det.

Jeg vil legge til at den arbeidsrettede norskopplæringen også gir opplæring i norske arbeidsrettigheter og norsk arbeidskultur. Det er en viktig del for denne gruppen. Jeg tror ikke vi skal legge skjul på at også denne gruppen har vært utsatt for en del uverdige arbeidsforhold fordi de ikke har kjent til sine rettigheter. Kursene som Nav arrangerer – og det er en del av Navs plikter også – skal opplyse om rettigheter, lover og regler i norsk arbeidsliv. Derfor synes jeg dette er viktig i tillegg til språkopplæringen.

Jeg er enig i at det ikke er behov for en generell norskopplæring for alle EØS-borgere, men denne gruppen er spesiell, bl.a. fordi den ikke er kompetent på de viktige språkene som fransk, tysk og engelsk, som en del nordmenn behersker. Polsk er med respekt å melde et språk som veldig få nordmenn behersker. Så deres muligheter i arbeidsmarkedet, tatt i betraktning at de er en stor gruppe, er spesielle, særlig når statsråden også nevner tyske arbeidere.

Jeg er litt skuffet over at statsråden sier at hun ikke vil gjøre dette tilbudet obligatorisk. Men jeg velger å se det

positive i det siste hun sa, nemlig at hun vil vurdere å gjøre tilbudet bredere. Jeg er fullstendig klar over at det får budsjettmessige konsekvenser å tilby dette tilbudet gjennom flere Nav-kontor enn i Oslo og Akershus. Men det er et behov utover Oslo og Akershus. Derfor synes jeg statsråden bør se på dette i tilknytning til revidert budsjett og/eller se på det som en mulighet for å flytte ressurser over fra ett område til et annet område, og med en arbeidsbegrunnelse, ikke ut fra rettigheter for spesielle folk eller folkegrupper, men ut fra den begrunnelse at denne gruppen har erfaring fra arbeidslivet i Norge fra før, og de er i økende grad etterspurt, mens andre ofte foretrekkes fordi de har språkkunnskaper som de polske ikke har. Så det er en veldig lav terskel for å få disse inn i arbeidsmarkedet. Derfor synes jeg at statsråden bør se på både mulighetene for å omdisponere innenfor de store summene som allerede er innenfor tiltak, og også mulighetene for å øke når flere Nav-kontor etterspør denne typen kurs. Jeg har ikke hørt noen faglig kritikk fra Nav mot den typen kurs, for de er arbeidsmotiverende og suksessprosenten er meget høy.

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [10:26:44]: Igjen takk, og takk for at vi er enige om 90 pst. av innlegget mitt, som er en virkelighetsbeskrivelse. Og det er viktig, for jeg er helt enig i at dette er en veldig viktig gruppe.

Jeg tror at noe av bakgrunnen for at man har den konsentrasjonen av kurs knyttet til Oslo og Akershus, er at det er der man har flest polske arbeidere. Det utelukker selvfølgelig ikke at dette er et viktig tilbud også andre steder i landet. Det er jo ikke slik at det ikke er det tilbudet andre steder i landet. Nav skal hele tiden foreta en individuell vurdering når det gjelder tiltak for personer, for å se om norskopplæring kan være en del av det tiltaket.

Så er vi vel enige om at det er ønskelig å se på i hvilken grad dette tilbudet kan utvides enda mer, men at det også er et ressurs spørsmål, og at det virker fornuftig å bruke ressurser på dette.

Til slutt vil jeg bare si, som jeg sa, at regjeringen har til vurdering hvorvidt man på et mer generelt grunnlag bør bidra til å øke norskkunnskapen – jeg viste til St.meld. nr. 18 for 2007–2008 – blant innvandrergupper. Jeg er helt enig i at det kan være fornuftig ikke bare å snakke om det generelt, men f.eks. se på dette i tilknytning til enkelte innvandrergupper, og i dette tilfellet polakker. Men dette er altså noe vi har til vurdering, bl.a. fordi det også er en kostnad i dette som vurderes opp mot andre ting.

Laila Marie Reiertsen (FrP) [10:28:39]: Takk til interpellanten for at han tek opp eit viktig tema.

Eg trur nok at vi kan vera svært så einige om at språk er viktig. Språk er «nøkkelen» for å delta i arbeidslivet og for å skapa gode sosiale relasjonar både utanfor og i arbeidslivet. At ein arbeidstakar lærer seg språk, er eit vera eller ikkje vera, ikkje berre i arbeidslivet, men også om ein skal ta del i samfunnet generelt. Vi har nok av motsette bevis på at manglande språkkunnskap utestengjer mange frå å delta nettopp i arbeidslivet. Som ein veit, er det å kunna kommunisera på språket i det landet ein kjem til, ein fellesnemnar for å bli godt integrert, samti-

dig som ein føler meistringsevne gjennom det å gjera seg forstått.

Arbeidsgjevar må vera delaktig i å leggja til rette for at språk er nødvendig i tilknytning til tilsetjingar av så vel polsk som annan utanlandsk arbeidskraft. Arbeidsgivar har eit stort ansvar i det å vera sikker på at den tilsette blir forstått og kan gjera seg forstått i alle samanhengar, ikkje berre i det daglege. Det er vel nesten berre svenskar og danskar som glir rett på plass utan så mykje påfyll av språkundervising, noko som kanskje også gjer at arbeidsinnvandringa frå Sverige er stor, og at det derfor verkar lettare for denne gruppa enn for andre.

Innanfor enkelte område kan det å ikkje kunna språket nesten handla om liv og død, for å setja det litt på spissen. Her handlar det om å kvalitetssikra det arbeidet som skal utførast, og i forhold til kva som skal utførast.

Innanfor fleire yrkesgrupper er det særdeles viktig med gode språkkunnskapar på grunn av tryggleiken på arbeidsplassen. Det har bl.a. i helsevesenet oppstått alvorlege situasjonar som kunne ha vore unngått dersom ein hadde kunna språket. Ifølgje Helsetilsynet er det ein auke i slike saker, der ein ser at kommunikasjon mellom aktørar og pasientar får fatale konsekvensar. Det same gjeld på byggeplassar der det er mange polske arbeidrarar. Dette må ein få gjort noko med.

Språkopplæring må få eit endå større fokus. Det er avgjerande at ikkje berre Nav er med som drivkraft i dette; også andre aktørar må på bana. I dag arrangerer kommunane norskkurs, men desse er ikkje gratis for borgarar av EU og EØS, og då spørst det kor mange arbeidsgivarar som vel å betala for dette. Då tilset ein dei som slepp kurs framfor andre som eigentleg skulle hatt ei moglegheit på bakgrunn av kvalifikasjonar. Ein må kanskje sjå på dette regelverket og opna desse tilboda meir opp, slik at dei blir meir ettertrakta både for arbeidsgivarar og for arbeidstakarar. Kanskje kan andre incitament koma inn i biletet for arbeidsgivarar som vil satsa på dei som er gode – og best – i den jobben dei skal ha, sjølv om språket er mangelfullt, men at ein då kan gjera noko med det utan å forfordela andre som har språket intakt, men som ikkje er kvalifiserte. Sjølv sagt skal det vera slik at ein har ansvar for eiga læring, men då må det vera moglegheit for at dette blir lett tilgjengeleg, utan for mykje byråkrati. Då er det fort gjort heller å gå til arbeidsgivarar som ikkje er seriøse og tek dette på alvor. Og det er det den enkelte og samfunnet som tapar på.

Trond Helleland (H) [10:31:55]: Det er en viktig problemstilling interpellanten tar opp, spesielt fordi vi i alt arbeidet med innvandrings- og integreringspolitikk har lagt stor vekt på kvalifisering de siste årene. Introduksjonsprogrammet, med norskopplæring og med samfunnskunnskapsopplæring, har på en måte fått bred politisk aksept etter at Erna Solberg introduserte disse ordningene.

Det som naturligvis er utfordringen når det gjelder EØS-borgerne, er at de ikke blir sett på som innvandrere i den sammenheng. De er her som arbeidstakere, de har rett og plikter i arbeidslivet, og de har ikke noe fokus på seg som er – jeg holdt på å si – spesielt innvandringspolitisk

eller integreringspolitisk. Det er en utfordring. Vi bør ta en debatt her i landet om hva vi vil bruke denne arbeidsstyrken til, og hvordan vi vil kvalifisere denne arbeidsstyrken for at den enda bedre skal kunne fungere i det norske samfunnet. Der er jo nettopp dette som både statsråden og Per-Kristian Foss har vært inne på, viktig, nemlig yrkesrettet språkopplæring, det å kunne benytte en vanskelig situasjon som arbeidsledig til å kvalifisere seg for å kunne stå enda sterkere i arbeidsmarkedet. Så jeg håper at statsråden, og de andre ansvarlige statsrådene i regjeringen for dette med integrerings- og innvandringspolitikk, ser nøye på denne situasjonen, fordi arbeidsledighetsstatistikken fra november 2010 viser at det blant innvandrere kun er én gruppe som har høyere arbeidsledighet enn EØS-borgere fra Øst-Europa, og det er afrikanske innvandrere, som har 13 pst. arbeidsledighet, mens østeuropeiske EØS-borgere har 8,6 pst. Når vi i tillegg vet at dette utgjør en ganske stor gruppe, det er altså 5 500 personer vi snakker om, er det en ganske kraftig sløsing med samfunnets ressurser å gi disse den trygden de naturligvis har krav på, uten å gi dem – og da snakker jeg om utenom Oslo og Akershus; vi har mange polske gjestearbeidere, for å si det slik, i både Buskerud og Vestfold, på Vestlandet og i Nord-Norge – denne språkopplæringen. Det blir på en måte sløsing. Jeg tror det ville være et veldig positivt tiltak hvis vi i en bredere sammenheng også begynner å se på EØS-borgere, og for den del både øst- og vesteuropeere, som kommer til Norge for jobbe i gode tider, og som allikevel velger å bli i Norge når de mister jobben: Hvordan får vi disse raske tilbake i arbeid? Da er det én nøkkel, og det er norskopplæring. Så skal en selvsagt tilpasse den det regelverket som er, som gjør at en ikke bryter med forutsetningene for å kunne motta arbeidsledighetstrygd. Men det finnes altså muligheter, og Nav i Oslo og Akershus viser at det er muligheter.

Da vil jeg på en måte snu statsrådets poeng litt på hodet og si: Har vi råd til å la være? Dette er en så viktig ressurs for Norge. Vi trenger arbeidskraft. Nå er det igjen oppgangstider i verftsneringen og i byggenæringen – det er i hvert fall ting på gang. Vi vet at det er store behov innenfor helse- og omsorgssektoren. Det å få kvalifiserte østeuropeiske, eller vesteuropeiske, EØS-borgere med gode norskkunnskaper inn i arbeidslivet bør være en felles målsetting.

Per-Kristian Foss (H) [10:35:58]: Det har i den senere tid vært mye diskusjon om den såkalt nordiske velferdsmodellen, av og til også benevnt som den norske – men når vi er i utlandet, pleier vi iallfall å snakke om den nordiske, noe jeg er enig i.

Jeg er opptatt av å gjøre god integrering av arbeidsinnvandrere også til en side ved den nordiske velferdsmodellen. Det er land i verden som har klart integrering bedre enn vi har gjort det i Norden så langt – jeg tenker f.eks. på land som Australia og New Zealand, med store innvandrergrepper. Så vi har noe å lære, men vi er på god vei. Dette er bare en flik av denne problemstillingen, men jeg håper at statsråden deler denne ambisjon om at også arbeidslinja må være det som slår

igjennom her, for det er det bred politisk enighet om i Stortinget.

Da vil jeg oppfordre statsråden til, når hun sier at hun har dette til vurdering, ikke å bruke for lang tid på denne vurderingen, og å se både på de budsjettmessige muligheter som gir seg i revidert budsjett, og på de mulighetene som gir seg ved ompostering – eller omgruppering – av tiltaksressursene.

Statsråden nevnte i sitt første innlegg også at arbeidsgiver har et ansvar. Ja, jeg er enig i at det kan være en mulighet, men da skal man være klar over at en del store arbeidsgivere – konserner – driver dette arbeidet allerede i dag for egen regning og med stort hell. Jeg vet at bl.a. kjeder som Bunnpris og IKEA har drevet rekruttering til sine virksomheter gjennom å tilby slike kurs og senere ansettelse. Det er de meget fornøyd med, men man kan ikke satse bare på arbeidsgivere, for da treffer man bare de store i arbeidslivet. De tusenvis av småbedrifter vil ikke ha ressurser til å gå inn på dette opplegget. Men statsråden kunne jo vurdere om hun, som et ledd i å se på en fornuftig utnyttelse av ressursene, kunne gi et tilskudd til arbeidsgivere som selv eller i samarbeid med andre ville arrangere kurs, slik at det ikke bare ble et Nav-ansvar – f.eks. der hvor forholdene ikke er så store og så omfattende som de er Oslo og Akershus. Men det er godt dokumentert at det er et behov utover Oslo og Akershus også for denne type arbeidsmarkedstiltak, språkopplæring med en arbeidsprofil, hvor målet er gjennom språkopplæring og annen form for opplæring å gjøre vedkommende bedre skikket til å få jobb – og det meget raskt. Det er et behov, som også siste taler nevnte, langt utover Oslo og Akershus, for dette.

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [10:38:51]: Igjen takker jeg for en viktig debatt. Jeg kan forsikre om at denne regjeringen og undertegnede er opptatt av arbeidslinjen, og vi er veldig opptatt av – det er et viktig poeng, som også interpellanten var opptatt av – at gjennom norskkunnskap får også denne gruppen arbeidstakere bedre kjennskap til sine rettigheter og plikter i det norske samfunnet. Det er veldig viktig og bra. Denne regjeringen er også veldig bekymret for sosial dumping. Vi ser at på de områdene hvor man kjenner til rettighetene sine, øker også organisasjonsgraden, og det er en god ting for norsk arbeidsliv og for hele den norske modellen.

Så må vi ikke framstille det som om dette ikke gjøres i dag. Jeg har bare lyst til å si at vi har mange eksempler fra Oslo og Akershus, men at dette også gjøres rundt i landet. Jeg er enig i at vi, når det konkurrerer med andre tiltak, må se på hvorvidt det er et større behov innenfor denne gruppen.

Representantene nevnte lønnstilskudd. Det er noe som også praktiseres i dag. Innenfor eksisterende ordninger med tiltak er det også adgang til å gi tilskudd – ikke lønnstilskudd – til arbeidsgiver for å bidra til norskopplæring.

Jeg vil bare avslutte med å si at vi har altså til vurdering mer generelt om det er behov for egen opplæring knyttet til polakker som gruppe. Dette er en utrolig viktig ressurs for Norge over tid. Det er ikke nødvendigvis bare snakk om den enkelte arbeidstaker, men de har med

seg ektefeller, det er familier, og vi vet at vi trenger arbeidskraft i Norge i årene framover. Jeg er absolutt opptatt av dette og vurderer de ulike tiltakene som har kommet fram, som jeg selv også har lagt fram, og som vi arbeider med.

Presidenten: Dermed er debatten i sak nr. 2 avsluttet.

Sak nr. 3 [10:41:10]

Interpellasjon fra representanten Gunn Karin Gjul til kulturministeren:

«Kulturløftet er i perioden 2005–2009 gjennomført i samsvar med Soria Moria-erklæringen. Bærebjelken i Kulturløftet er målet om at kulturbudsjettet i 2014 skal utgjøre 1 pst. av statsbudsjettet. Det er denne opptrappingen som gir grunnlag for alle de andre satsingene i Kulturløftet. Med den rød-grønne regjeringen er satsing innen kultur og frivillighet for første gang like forpliktende og håndfast som satsingen på andre samfunnssektorer.

Hva har Kulturløftet betydd for norsk kulturliv frem til nå, og hvilke kulturpolitiske løft ser statsråden for seg frem mot 2014?»

Gunn Karin Gjul (A) [10:42:09]: Kulturpolitikken var den første spiren til samarbeid mellom de rød-grønne partiene. I mars 2004 lanserte Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet Kulturløftet som svar på Bondevik-regjeringens kulturmelding. Det vellykkede prosjektet inspirerte til et videre rød-grønt samarbeid. Etter valget i 2005 ble Kulturløftet et viktig punkt i den nye rød-grønne regjeringens politikk.

De rød-grønnes kulturløft er en ambisjon om at Norge skal bli en ledende kulturnasjon. Vi har mange europeiske nasjoner å strekke oss etter. Men den store inspirasjonskilden er Frankrike, som under den sosialistiske kulturministeren Jack Lange på 1980-tallet revitaliserte fransk kulturpolitikk. Dette skjedde gjennom betraktelig økning av midlene til kunstnerne og kulturinstitusjonenes produksjon og distribusjon, bygging av nye store kulturbygg og gjennom å støtte deler av kulturbransjen som staten tidligere ikke hadde villet beskjeftige seg med, sånn som film, plateproduksjon og forlag. I løpet av få år doblet de kultursatsingen i kulturbudsjettet.

Vårt kulturløft har klare paralleller til det franske løftet på 1980-tallet. Vi har i likhet med dem hatt en kraftig økning i bevilgningene. I løpet av fem år har vi økt bevilgningene fra 5 mrd. kr til over 8 mrd. kr. Vi har bygget og bygger nye, store kulturinstitusjoner, som i Stavanger med nytt kulturhus, i Kristiansand med et teater og konserthus og i Trondheim med Rockheim, og om noen år vil hovedstaden få enda en flott og moderne kulturinstitusjon med det nye Nasjonalmuseet. Norsk film har fått kraftige påplussinger. Aldri har det blitt lansert flere norske filmer enn i dette året til et norsk publikum som ser mer norsk film enn noen gang tidligere.

Likeverd mellom musikk sjangre har vært et viktig mål for en rød-grønn kulturpolitikk. Jazz, rock og folkemu-

sikk har aldri opplevd en tilsvarende satsing før. Det er et økonomisk løft, men aller mest et statusløft, et signal om at ingen skal stå med lua i hånda. Det samme kan sies om dansekunsten, som endelig har fått den oppmerksomhet den fortjener. Egen scene for dans er realisert, og egen tilskuddsordning for frie dansegrupper er på plass.

I likhet med Jack Lange og de franske sosialistene som var opptatt av kulturelt mangfold og demokratisering av kulturen, ønsker også vi å sikre dette. Derfor tok tidligere kulturminister Trond Giske initiativ til et mangfold-sår – dette til stor motstand fra opposisjonen og spesielt Fremskrittspartiet. Faktum er at fram til i dag har Mangfolds-Norge hatt bedre vekstvilkår i politiet, bankvesenet eller Forsvaret enn i kulturlivet – dette til tross for at kulturarbeiderne ser på seg sjøl som både mer liberale, åpne og innvandringstolerante enn resten av befolkningen. Gjennom Mangfoldsåret har man forsøkt å starte prosesser som kan bidra til at kulturelt mangfold blir et markant og gjennomgående trekk ved norsk kulturpolitikk og bidra til å endre holdninger og praksis.

Det blir av opposisjonen framstilt som en selvfølge at kultur er en budsjettvinner, og at de ville ha gjort det samme. Det tror ikke jeg.

Aldri tidligere har en kulturminister år etter år vunnet budsjettkampen i sterk konkurranse med helse, samferdsel og skole. Det skjer fordi vi har en regjering som klart og tydelig prioriterer kultur i en tøff kamp om budsjettkronene. Det er ikke imponerende å plusse på noen småkroner ekstra i budsjettbehandlingen i Stortinget. Det imponerende er å ha en kulturminister som hvert eneste år skaffer fram økninger på over en halv milliard kroner. Det er det ingen automatikk i, men det er en politisk ambisjon som regjeringen har, at kultur skal være i politikken elitedivisjon.

Såkalte intellektuelle kulturforskere har i hovedstadspressen kritisert den rød-grønne regjeringen for å være en pengemaskin blottet for ideologisk vilje.

Er det blottet for ideologisk vilje når regjeringen sikrer bredden og mangfoldet i litteraturpolitikken og ikke vil la markedskreftene styre utgivelsen av bøker?

Er det blottet for ideologisk vilje når vi foretar en massiv satsing på kultur for å gi folk flere og bedre kulturopplevelser som en motvekt til alle de materielle verdiene en eksponeres for?

Er det blottet for ideologisk vilje når vi oppmuntrer en liten samisk bygd til å utvikle festivalen sin gjennom å gi den knutepunktstatus?

Svaret er åpenbart nei.

Det kunne vært interessant å få vite om det er ideologisk feil å gi rock og den rytmiske musikken økt status, at flere dansekunstnere nå kan leve av kunsten sin, eller at Nord-Norge har fått sitt eget symfoniorkester.

Jeg synes teatersjef Ellen Horn sier det veldig treffende i Klassekampen tirsdag 1. februar:

«Svenske og danske kulturarbeidere opplever kulde, kutt og kommersialisering. Høyrestyret i nabolandene stiller økte krav til kulturinstitusjonenes inntjening.

Mens vi her i Norge er mest opptatt av å kritisere den rød-grønne kulturpolitikken – som er den mest offensive i Europa.»

Hun legger videre til:

«Utfordringen norsk kulturpolitikk står overfor i dag, er ikke økte bevilgninger til kulturinstitusjonene. Det er høyrespøkelset.»

Kulturpolitikken er åpenbart et av de områdene det kan bli størst endringer på om vi får en mørkeblå regjering. Én ting er at Fremskrittspartiet ønsker milliardkutt i bevilgningene, men vel så alvorlig er det at de ønsker å fjerne de statlige reguleringene som sikrer bl.a. norsk språk og litteratur.

Vår visjon er at vi i løpet av ti år skal bidra til at Norge blir en ledende kulturnasjon. Og vi er på god vei. Underveis er det likevel viktig å være sjølkritisk til den jobben vi har gjort, og spørre oss sjøl om vi bruker pengene på riktig måte.

Vi har systematisk fulgt opp de 15 punktene i Kulturløftet I, og det samme gjør vi nå med Kulturløftet II.

Fra dag én har vi vært opptatt av at når det puttes inn så mye penger i sektoren, må vi samtidig se på strukturer og unngå oppbygging av parallelle kulturbyråkratier. Derfor er det foretatt en rekke omorganiseringer og endringer av stønadsordninger.

Framover vil det bli viktig med enda mer geografisk spredning av kulturkronene. Vi har nå gode og profesjonelle nasjonale kulturinstitusjoner på de fleste områder. Det gir oss mulighet og handlingsrom til å vri satsingen ut i landet, til små institusjoner og frie grupper. Det gjelder både film, opera, teater og musikk.

Våre museer er i dag godt geografisk spredt, men mange mangler penger for å få satt opp gode utstillinger og ikke minst få tatt vare på verdiene for ettertiden.

Vi mener at når staten bruker så mye penger på kultur, er det viktig at en så stor del av befolkningen som mulig skal få oppleve kunst og kultur. Helseundersøkelsen fra Nord-Trøndelag viser at nærhet til kulturinstitusjoner er en forutsetning for bruken av dem. Storkonsumentene av kultur bor i de små og store byene.

Nylig ble jeg fortalt en historie om to gutter fra Sogn og Fjordane som en morgen la igjen et brev på kjøkkenbordet hjemme, skulket skolen og dro til Bergen. I brevet forklarte de at årsaken til skulken var at de skulle på kino i Bergen for å se Harry Potter, og at en så viktig film som Harry Potter måtte ses på stort lerret og ikke hjemme på den lille bygdekinoen.

Jeg mener denne historien er en god beskrivelse av hvilket offer mange i Distrikts-Norge må gjøre for å få kulturopplevelser. Vår ambisjon er at flere skal få lettere tilgang gjennom mer spredning utover hele landet.

Vi er også opptatt av å nå ut til flere grupper. Dette blir kritisert av kulturkritikerne, som mener vi styrer kulturen for mye.

Vi mener faktisk at kultur ikke skal være forbeholdt rike mennesker med riktig postadresse. Jeg gleder meg derfor til at statsråden skal legge fram en stortingsmelding om utjamning av sosiale forskjeller på kulturområdet.

Kulturløftet handler ikke bare om penger, men like mye

om å gi kulturlivet økt anerkjennelse og status og dessuten tydeliggjøre det offentliges ansvar for kultursektoren, noe vi har fått slått fast gjennom den nye kulturloven. Målet er å sikre et mangfold av kulturaktiviteter og kulturtilbud som er tilgjengelig for alle.

Kulturløftet er Norges største satsing på kultur noensinne. Vårt mål er at det er noe vi skal fortsette med i årene framover.

Statsråd Anniken Huitfeldt [10:51:51]: Jeg vil takke interpellanten for å reise denne viktige saken i stortings salen.

Vi har nå gjennomført første delen av et kulturløft, og vi har noe igjen. Jeg synes det er viktig, som interpellanten var inne på, at vi har en kritisk tilnærming til hvordan vi skal bruke pengene for å oppfylle Kulturløftets siste del. Det er klart at i en periode hvor vi øker kulturbudsjettene veldig og ønsker å få mer kultur ut til hele landet, må vi være oppmerksom på at pengene skal gå til kunstnerisk produksjon og til at flere mennesker skal få tilgang til kultur.

I 2005 gikk de rød-grønne til valg på at det skulle gjennomføres et kulturløft fram til 2014. Det var en veldig ambisiøs målsetting, og da dette ble diskutert i stortingssalen i 2004, ble vi kritisert av dagens opposisjon for å være helt urealistiske. Men vi har gjort disse beskyldningene til skamme, og klart å gjennomføre et historisk kulturløft som jeg ikke har sett maken til i andre land i den samme perioden.

Som interpellanten viser til, er satsingen på kultur og frivillighet for første gang blitt like forpliktende og håndfast som satsingen på andre områder. Vår regjering snakker om Kulturløftet, langtidspanen for Forsvaret og Nasjonal transportplan i samme åndedrag. Det er blitt forpliktende.

Siden 2005 har kultursatsingen over statsbudsjettet økt med 3,3 mrd. kr. Det innebærer at kulturbevilgningenes andel av statens utgifter er økt fra 0,78 pst., som var tilfellet i Bondevik-regjeringens siste budsjett, til 0,91 pst. i 2011. Opptrappingen har vært så stor at den har gitt rom for en veldig bred satsing for å vise at alle deler av kultur livet er en del av Kulturløftet. Alle kunstformer og gener er inkludert. Enkelte har kritisert oss for å være proffilløse fordi vi har løftet hele kulturfeltet – men hensikten med Kulturløftet har vært å løfte hele kultur livet. Derfor er jeg stolt over at alle kunstformer og gener har vært inkludert.

Det har i denne perioden vært lagt fram 23 stortingsmeldinger som innenfor ulike deler av kultur livet har pekt på sektorspesifikke utfordringer og løsninger for disse. I noen grad er det også tatt i bruk organisatoriske virkemidler, som f.eks. museumsreform og omforming av Norsk kulturråd. Dette mener jeg også er riktig, for når vi bruker mer penger på kultur, må vi ta et oppgjør med dobbeltadministrasjonen innenfor kultur livet. Det har ikke alltid vært enkelt å få støtte fra opposisjonen når vi har ønsket å hindre dobbeltadministrasjon for at pengene skulle gå til kunst og kultur. Her har opposisjonen utvist en stor grad av konservatisme når

vi har villet foreta organisatoriske grep på kulturområdet.

Det er ikke tvil om at regjeringens offensive satsing innenfor rammen av Kulturløftet har ført til et økt aktivitetsnivå og et større mangfold av kulturuttrykk. Filmområdet er et veldig godt eksempel på dette. Både kvaliteten og antall filmer er jevnt stigende. De siste tre årene har norsk film hatt en markedsandel på over 20 pst.; vi må tilbake til Flåkløya på 1970-tallet for å se noe lignende. Markedsandelen i 2010 var den største noensinne. Da denne regjeringen overtok i 2005, var andelen litt over 12 pst. Det har skjedd en formidabel økning. Det er kulturpolitisk viktig, men også språkpolitisk viktig. Med 40 nye filmer i året har vi overoppyllet målet om 25 norske filmer i året. Nå vil vi ha sterkere fokus på kvaliteten. Det vil gi rom for større variasjon i produksjonsbudsjettene, slik at det kan lages enkelte større og mer påkostede produksjoner. I tillegg vil vi prioritere mer til tv-drama, som i aller høyeste grad når ut til folk.

I tillegg til den sterke satsingen på det profesjonelle kulturlivet har frivilligheten fått et løft. Frivilligheten er jo ryggraden i den lokale kulturlivet, og satsingen på frivillighet i statsbudsjettet for 2011 er den største noensinne. Regjeringen har som mål å øke tilskuddet til momskompensasjon til de frivillige organisasjonene til 1,2 mrd. kr i 2014. I tillegg har tilskudd til Frifond og frivillighetssentraler økt med nærmere 100 mill. kr i denne regjeringsperioden.

De norske kulturskolene er unike i internasjonal sammenheng, og snakker vi nå med noen av våre fremste artister, kan de alle fortelle at de har en bakgrunn – de fleste av dem, i hvert fall – fra kulturskolen. Siden 2005 har antall elever i kulturskolene økt betydelig, men fortsatt har vi en del utfordringer. Blant annet er det fortsatt lange ventelister, og det er sosial skjevhet i rekrutteringen. Det betyr at vi går glipp av mange talenter, for kunstnerisk talent er ikke avhengig av foreldrenes inntekt. Hvis vi ikke klarer å rekruttere bredere, er det mange kunstneriske talenter vi ikke får se. Over Kunnskapsdepartementets budsjett er det for 2011 satt av 40 mill. kr til modellforsøk og utviklingstiltak der kommuner, organisasjoner og institusjoner går sammen for å legge til rette for et mer mangfoldig kulturskoletilbud.

Vi har også økt bevilgningene til musikkformål. Samlet har musikkformål fått en økning på 483 mill. kr. Det fører til flere konsertopplevelser rundt om i hele Norge. Det fører til at mange artister får anledning til å lansere seg internasjonalt. Det betyr at flere får besøke våre symfoniorkestre og vår opera. Det har gitt resultater. Vi har økt bevilgningene til musikkformål med 80 pst. Det er mye.

Visuell kunst – arkitektur og design – er et av regjeringens satsingsområder, og vi lanserer om ikke så altfor lang tid den første stortingsmeldingen om visuell kunst.

Så har vi økt bevilgningen til museene. Det er jo slik at den historiske interessen blant folk er økende. Etter hvert som vi kan ta inn stadig flere globale kulturuttrykk, blir vi kanskje enda mer opptatt av røttene våre. Det har fått en økning på 80 pst. siden 2005. Det gjør at vi kan ta vare på mange gamle bygninger, og at barn og unge kan oppleve våre museer på en helt annen måte. Og vi har fått

nye museer, f.eks. Rockheim, som gjør at vi kan oppleve musikkhistorien på en helt annen måte enn tidligere.

Kulturløftet har hevet kulturens status som samfunns- og politikkområde og bidrar til å gjøre kunst og kultur tilgjengelig for stadig flere, både som deltakere og publikum. Men det er fortsatt, som interpellanten var inne på, stor forskjell i kulturbruken. Den er i stor grad avhengig av utdannings- og inntektsnivå. Lavinntektsfamilier og personer med minoritetsbakgrunn samt personer med nedsatt funksjonsevne er underrepresentert i de fleste aktiviteter knyttet til kunst og frivillighet.

Samtidig vet vi, som interpellanten var inne på, at det er stor sammenheng mellom bruk av kultur og personlig helse og trivsel. Regjeringen har i lys av dette startet arbeidet med en stortingsmelding om kultur, inkludering og deltakelse. Dette er diskusjoner som har foregått i bl.a. Storbritannia gjennom flere år, og det er på tide at vi også tar den diskusjonen i Norge. Nå bruker vi mer penger på kultur – nå må vi også sørge for at den kulturen som produseres, når ut til enda flere.

Norsk kulturliv har hatt et formidabelt økonomisk løft og fått økt status under denne regjeringen. Vi ser alle at dette har gitt resultater i form av høyere aktivitetsnivå og mer mangfoldig kulturliv. Jeg er opptatt av å finne ut hvilken effekt dette har for kulturlivet og for samfunnet som helhet. Jeg synes derfor det er naturlig å foreta en overordnet analyse av hva som er oppnådd, og hvilke utfordringer som venter oss. Derfor vil det bli gjennomført en utredning som skal ta for seg utviklingen i norsk kulturpolitikk i perioden som omfattes av de siste årene. Utredningen vil også tjene som et grunnlag for hovedprioriteringer i norsk kulturpolitikk etter 2014.

Gunn Karin Gjøl (A) [11:01:00]: Jeg vil takke statsråden for en grundig og solid gjennomgang av det som har vært den rød-grønne regjeringas kulturløft, og jeg synes også det er veldig flott at statsråden er såpass åpen for å se på nye veivalg, og på hvordan vi skal gå videre. Det er veldig viktig når man bruker så mye penger som vi har gjort på kultur, at vi er kritisk til hvordan pengene brukes, og om vi oppnår det vi har som ambisjon med en så stor pengebruk.

Vi skal altså i løpet av en tiårsperiode ruste opp norsk kulturliv på en måte som aldri har skjedd tidligere i Norge. Vi ser allerede nå at Kultur-Norge er helt annerledes i dag enn det var for bare seks, sju år siden. Vi ser at det er mer debatt om kultur i det norske samfunnet. Vi ser at det har blitt mer interesse politisk, ikke minst, for kultur, både sentralt og også ute i kommunene. Men kanskje det aller viktigste er at kulturlivet har blitt en del av de demokratiske, politiske prosessene. Tidligere var det sånn at kulturarbeiderne i langt større grad sto med lua i hånda og ikke hadde noen mulighet til å påvirke sin situasjon og mulighet til å påvirke politisk det de ønsket.

Vi har blitt beskyldt av hovedstadspressen, som også statsråden nevnte, for å være litt profilløse i Kulturløftet. Men poenget er at det var et behov for å oppruste hele sektoren. Det var store behov, og det er store behov fremdeles. Det finnes mange gode prosjekter rundt om i Norge som

absolutt burde ha fått mye mer oppmerksomhet og støtte enn de får i dag. Vi ser også litt av poenget med Kulturløftet, at i forbindelse med Kulturløftet II hadde vi store samråd med hele bransjen hvor bransjen sjøl fikk komme med innspill til hva som skal være med i Kulturløftet II. De var ganske tydelige på at bredden var viktig, og at alle deler av kulturlivet må få mulighet til å ta del i Kulturløftet. Derfor er det viktig for hele bransjen, og det er ikke proffilløst når vi på en måte hever hele sektoren. Så, et siste poeng som jeg synes vi skal være veldig oppmerksomme på, og som jeg utfordrer statsråden på. Sju av ti kulturkroner går fremdeles til Oslo. Kultursektoren er kanskje en av de mest sentraliserte sektorene. Vi har prøvd å gjøre noe med det, men den store utfordringen er: Hvordan skal vi i årene framover klare å vri mer av kulturkronene ut til hele landet?

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:04:16]: Interpellanten reiser en viktig diskusjon om hvordan vi kan få spredt kultur rundt omkring i hele Norge. Nettopp derfor har jeg satt i gang en utredning av hvordan vi skal bruke pengene til Rikskonsertene i framtiden. Rikskonsertene ble etablert i 1967. Da kjørte de rundt med turnébuss, sjauemannskap, høyttalere og mikrofoner til gymsaler for å holde konserter over hele Norge.

I dag ser vi at de ulike lokalsamfunnene har hus. De har utstyr. De har et langt mer mangfoldig kulturliv enn før. Da må vi se om det er en smartere måte å bruke kulturpenger på, som skal gi mer konsertopplevelser i hele Norge, enn å bruke så mange penger på 300 offentlige konserter, som i stor grad går til byene. Av Rikskonsertenes 300 konserter gikk 30 til Oslo. Oslo er allerede den byen i Norden med svært, svært mange konserter. Det er flere konserter i Oslo enn det er i Stockholm, enn det er i København.

Mange av de elevene som nå går ut av salen fordi de må, sikkert ikke fordi de ikke vil høre på oss, for dette er en veldig interessant diskusjon, får oppleve Den kulturelle skolesekken. Det reiser musikere rundt i hele Norge. Hvordan kan vi utnytte at vi har musikere på veien, at vi har kulturarbeidere på veien, at vi har teaterfolk på veien som kan oppsøke mindre lokalsamfunn som kanskje aldri får besøk av våre nasjonale kulturinstitusjoner. Så jeg mener at vi har en kjempeutfordring med å få skolesekkproduksjonene ut over hele Norge. Det er en viktig diskusjon.

En diskusjon om spredning av kulturmidlene handler også om å etablere flere institusjoner utenfor Oslo. Nordnorsk Symfoniorkester er et veldig godt eksempel på at vi tror at etablering av institusjoner utenfor Oslo gir en jevnere bruk av kulturmidlene. Rockheim var et prosjekt som mange var skeptiske til – i sin tid var det kontroversielt. Men det er blitt et fantastisk, nasjonalt rockemuseum, og folk oppsøker dette museet i veldig stor grad. Å etablere institusjoner utenfor Oslo er viktig for å spre kulturmidlene. Et annet eksempel er de regionale filmsentrene som har fått store påplussinger de siste årene. Vi ser at dette har hatt en ønsket effekt. For noen år siden var det veldig mange filmer som ble laget med utgangspunkt i Grünerløkka – det er et fantastisk sted. Men de siste årene har vi sett en økning av filmer som også lages andre ste-

der i Norge. Så diskusjonen om geografisk spredning av kulturmidlene er en viktig diskusjon som vi absolutt må ta på alvor når vi skal gjennomføre siste delen av dette kulturløftet.

Arild Stokkan-Grande (A) [11:07:30]: Vi er inne i en fantastisk tidsalder med stor personlig frihet, med utrolige muligheter for hvert enkelt individ. Mens de aller fleste land rundt oss må stramme inn på sine budsjetter og lete med lys og lykte etter hvor de kan kutte, er Norge i en situasjon hvor vi fortsatt kan ha et kulturløft, bygge videre på det gode arbeidet som skjer i den sektoren, og faktisk ekspandere budsjettene.

Gjennom de siste årene har vi sett en utrolig oppblomstring i kultursektoren blant profesjonelle og blant amatører. Det har gitt oss fantastiske opplevelser, nye spennende ting å oppleve over hele landet. Snart har jo hver enkelt grend i dette landet sitt eget spel, sine egne musikere, sine egne teaterfolk. Det blomstrer opp over hele landet. Vi ser det også internasjonalt, at Norge er i ferd med å gjøre seg bemerket i stadig sterkere grad. På musikkfronten ser vi at stadig flere norske artister gjør det stort og bra i utlandet, og på filmfronten ser vi at norske filmer er i ferd med å høste internasjonal anerkjennelse. Det er i ferd med å bli gode miljø som det er viktig å foredle videre på, og som vi skal bakke opp videre. Vi har kort sagt opplevd og er inne i en gullalder for norsk kultur. Dette er viktig for nasjonsbyggingen i Norge.

Kultur har alltid vært viktig som et ledd i nasjonsbyggingen, og Kulturløftet har vitterlig bidratt til stolthet, til identitet, til fellesskap. Det vil være viktig for den videre nasjonsbyggingen at vi evner å forstå den tiden vi lever i. Den kjente forskeren Richard Florida har en sammenfatning av hva som kjennetegner de regionene som har lyktes best i verden, og det er tre ting de har satset på: teknologi, toleranse og talent.

De regionene som evner å tiltrekke seg den kreative klassen, vil lykkes i stadig sterkere grad i det moderne verdenssamfunnet – og tiltrekker man seg den kreative klassen, vil andre komme etter. Men det er også viktig på individnivå. Vi har sett eksempel på en sjenert gutt som aldri sa ett ord i en forsamling, og som nå tar teaterutdanning i USA. Vi har sett eksempel på lærere som ikke kjenner igjen sin elev, som ofte var urolig i klassesettene, og som blomstrer opp og får en helt ny opplevelse, en helt ny måte å uttrykke seg på bare han eller hun får en leirklump mellom hendene. Vi har sett eksempel på redde demente som man tidligere ikke fikk i seng om kvelden uten å være mange ansatte, og som med sang og musikk roer seg ned og opplever trygghet, opplever verdighet. I den høykapitalistiske tidsalder som vi lever i, som skaper et samfunn med høy og stor omsetningshastighet, kommer det til å bli stilt store krav til indre styrke, selvillit, selvfølelse. Vi vet at deltakelse i meningsfull aktivitet har stor effekt på helse og følelsen av egen helse.

Vi har sett hvordan det gnistrer i barneøyne som opplever mestring. Vi har hørt at det rapporteres om mange gjenglemte rullatorer rundt omkring på eldreinstitusjoner etter at det har vært konsert der.

Undersøkelser av sangens betydning viser tydelig at den har stor effekt både på psykisk og fysisk helse. Svenske undersøkelser viser at storforbrukere av helsetilbud er småforbrukere av kulturtilbud, og at storforbrukere av kulturtilbud er småforbrukere av helsetilbud.

Når vi ser hvor stor betydning kulturen har, må det bli et sentralt politisk mål i årene framover å spre kulturen, både geografisk og sosiokulturelt. Så ved siden av å videreforedle og satse på kvalitet vil det bli viktig at man sørger for at det ikke bare blir mer til dem som allerede opplever mye kultur, men at det kan komme mange flere til gode. I så måte er jeg veldig glad for det statsråden sier i forhold til kulturskolene. Det er også viktig å se på hvordan kulturen kan være et viktig verktøy for å løse andre velferdsoppgaver. Det vil være viktig for nasjonsbyggingen, for vår felles identitet, hukommelse og for vårt samhold. Det er viktig for Norges konkurransekraft internasjonalt og ikke minst for hver enkelt av oss.

Ib Thomsen (FrP) [11:12:48]:

«Kulturens elite, maktapparat, statsrådets hellige styringskarat. Gjensidig logring, kyss, klapp og klem, den frie kulturen, glem ikke den. Frihetens stemme fra Nordkapp til sør, nå må vi sørge for at kulturen ikke dør!»

Hva er god kultur? Hva er kultur? Hvem sitter på fasisiten? Er det interpellanten? Er det eliten i Oslo? Er det departementet, eller er det Arbeiderpartiet?

Hvordan snakker vi om kultur? Mange betrakter kultur mest som kunst og som i snevrere forstand er knyttet til orkester, teater, film og bøker. Kultur skal være en blodåre for hele Kultur-Norge og rundt menneskelige handlinger, som mentalitet og måter å tolke virkeligheten på.

På 1970-tallet ble definisjonen utvidet til å omfatte frivilligheten og amatørkulturen. Det er bra, og vi ser at det bærer frukter den dag i dag, og vi ser at dette er spredt ut over hele landet.

Det ble også etablert en stor kommunal kultursektor, og det kan man jo sette spørsmålstegn ved, men den spres i hvert fall ut over landet. Dette er noe vi burde ha tatt opp i en diskusjon.

Kommunene er fundamentet i Kultur-Norge gjennom kor, korps, kulturskoler og bibliotek. Da mener jeg ikke kommunene fysisk, men de som bor ute i kommunene. Det er vel også en god grunn til å regne mediene og deler av forskningen og høyere utdanning som en del av kulturdefinisjonen. Er det bra? Er dette noe vi bør diskutere? Disse institusjonene leverer nemlig en rekke virkelighetstolkninger som former oss. Bør kulturen styres? Bør kulturen styres av et underutvalg i Arbeiderpartiet eller av Kulturdepartementet i Oslo? Den smale og brede kulturdefinisjonen opererer side om side. Ingen av dem har vunnet hegemoni eller dominans, men spenningen mellom dem dukker stadig opp, ikke minst i diskusjoner om kunst og kultur, som har verdi i seg selv, versus kultur som instrument for å møte andre samfunnsutfordringer. Er dette noe vi burde ha diskutert i dag? Med et så omfattende kulturbegrep blir det Kulturdepartementet og sosialistenes

oppgave å skille godt og dårlig innenfor hvert område av kulturen. Er dette bra? Er dette noe vi bør diskutere?

Kulturlivet og sosialistene vegrer seg for å ta de tøffe diskusjonene om hva kvalitet og nyskaping må innebære for kulturen. Kanskje vegrer man seg fordi slik debatt nærmer seg det snevrere kulturbegrepet der mye faller utenom. Men dette er viktig, og dette bør vi diskutere.

I Fremskrittspartiets kulturkamp er vi opptatt av framtidstrettet, moderne og aktiv kulturpolitikk, der alle, hele Norge, skal med og ikke styres av departementet i Oslo eller av et underutvalg i Arbeiderpartiet.

Jeg etterlyser noe her i dag. Det er diskusjonen om litteraturen, litteraturens framtid i Norge. Når regjeringen og sosialistene har vært så klare på å si nei til ønsket om momsfratak på e-bøker, mener jeg det er et svik mot litteraturen. Det er et stort svik mot det norske språk. Hvordan skal vi få oppreisning rundt dette? Vi ønsker jo å likestille litteratur; vi ønsker å likestille lydbøker og papirbøker med de nye elektroniske bøkene. Vi ser nå at de som har fått seg iPad, laster ned utenlandske bøker så ofte de kan, og med en gang de har ferdiglest én bok, trykker de på en knapp og får en annen rett inn på iPad-en. Denne utviklingen vil ikke regjeringen eller departementet være med på. Der blander også Finansdepartementet seg inn. Jeg beklager at det er dem som skal styre litteratur- og kulturpolitikken.

Det har heller ikke vært nevnt hva vi skal gjøre med de gamle bygningene i Oslo som vi flytter fra, Nasjonalgalleriet – der må vi også ta et ansvar, og vi må ta ansvar for vikingskipene på Bygdøy.

Hårek Elvenes (H) [11:18:13]: Jeg lyttet til representanten Gjuls interpellasjon med stor interesse. Dessverre ble ikke forventningen helt innfridd. Jeg ser på interpellasjonen som et godt oppspill til en kulturpolitisk debatt, men den bar nok preg av en framstilling av Arbeiderpartiet som det kulturbærende partiet, og at opposisjonen var blottet for både det ene og det andre. Jeg la merke til at ordet «blottet» gikk igjen, og det skal jeg komme tilbake til.

Jeg tør minne om at kulturen betinger frihet. Frihet og kultur er to sider av samme sak. Vel så viktig som at den statsfinansierte, litt underdanige kultur som er avhengig av å få sine midler fra det offentlige, er at vi trenger en fri og uavhengig kultur.

Historien viser at kulturen har vært et nødvendig historisk korrektiv i forhold til politiske myndigheter. Jeg tør også minne om at kulturen er langt eldre enn kulturpolitikken. Jeg er også litt skeptisk til det utvidede kulturbegrepet, som faktisk også har definert bedriftsfotballen som kultur.

Så tilbake til ordene «blottet for», som representanten Gjul brukte. Det er mulig det er et litt uparlamentarisk uttrykk, men det er ikke min rett å påpeke det, og jeg velger å bruke det samme uttrykk. Hvor var Arbeiderpartiet, og hvorfor var Arbeiderpartiet så blottet for engasjement for å få til et nasjonalt leksikon, som vi har hatt i så mange år, og som er så viktig for nasjonens hukommelse, både for det som har vært, og for å oppdatere det som er i dag?

Presidenten: Presidenten kan forsikre representanten Elvenes om at «blottet» ikke er et uparlamentarisk uttrykk, verken når representanten eller interpellanten bruker det.

Gina Knutson Barstad (SV) [11:20:41]: Jeg vil støtte dem som har sagt lovord om Kulturløftet i denne salen. Det er sånn at kulturdebatter ofte genererer festtaler og store ord, men jeg vil tørre å påstå at vi også legger penger bak lovordene. Dermed kjøper vi oss mulighet til å bruke dem.

Som representanten Stokkan-Grande var inne på, diskuterte alle nabolandene våre i fjor høst hvor de skulle kutte i sine budsjetter. Det var en ganske unik situasjon at vi i Norge på det tidspunktet faktisk kunne øke kulturbudsjettet vårt. Jeg synes at opposisjonens kritikk om at Kulturløftet er profilløst, er hul. Det er den tommeste kritikken jeg har hørt. Her har vi løftet sjangre. Vi har økt tilgjengeligheten. Vi har gitt frivilligheten et løft. Det er ikke profilløst; det er god kulturpolitikk. Det er kulturpolitikk som handler om at kultur er et velferdsgode som alle i samfunnet skal ha rett til. Til representanten Thomsen vil jeg si at vi nettopp har løftet de sjangrene som tidligere ikke var definert som finkultur, f.eks. rock og revy.

Siden ingen liker noen som bare snakker om hva de har gjort, skal jeg si noe om hva som bør gjøres framover. Heldigvis er dette et politikkområde som vi aldri blir ferdig med. Jeg mener vi trenger en sterkere satsing på kulturskolen. Vi har hatt gode profilprosjekter i gang, og nå må vi sørge for at vi får et bedre tilbud på plass til alle barn. For det er sant som kulturministeren sier, at talentet er jevnt fordelt i befolkningen. Derfor er det ikke bare rettferdig, det er også lurt å gi alle barn en mulighet til selv å utøve kunst. Det som gjør kulturskolene spesielle, er at de gir elevene muligheten til selv å uttrykke kunst, til selv å utøve kunst og til deltakelse. Det gjør dem til et veldig verdifullt virkemiddel.

En annen utfordring er kunsternes levekår. Det heter seg at nød lærer naken kunstner å kjøre buss. Flere burde ha mulighet til å leve av kunsten sin i Norge. Vi må se på innkjøpsordningene. Vi må se på stipender. At kunstnere lager kunst og ikke kjører buss, gir bedre kunst og bedre kvalitet på kunsten.

Ellers vil jeg støtte meg på representanten Gjuls innlegg om sentralisering av sektoren. Jeg mener regional film vil være et viktig virkemiddel i tiden framover, og at vi må satse mer på det. Det er også en del av Kulturløftet II.

Oppsummert: Kultur er et velferdsgode, landet er langstrakt, og jeg håper på fortsatt økning på dette feltet.

Christina Nilsson Ramsøy (Sp) [11:23:55]: I 2005 gikk dagens regjeringsspartier til valg på at det skulle gjennomføres et kulturløft. Vi hadde et offensivt mål om at 1 pst. av statsbudsjettet skulle gå til kulturformål innen 2014. Fra 0,78 pst. i Bondevik-regjeringens siste budsjettforslag er vi nå oppe i 0,91 pst. i 2011.

Kultur har for alvor blitt løftet fram og prioritert i politikken under denne regjeringen. Kultur har hvert eneste år blitt prioritert og vært en av budsjettvinnerne, og siden 2005 har kultursatsingen over statsbudsjettet økt

med 3,3 mrd. kr. Det er ikke tvil om at regjeringens offensive satsing innenfor kultur har løftet rammene og løftet kulturuttrykkene og det brede feltet.

Vi skal utvikle Norge til en ledende kulturnasjon som legger vekt på kultur i alle deler av samfunnslivet. Denne regjeringen har iverksatt et historisk taktskifte i satsingen på kunst, kultur og frivillighet, både gjennom sakene som er fremmet i Stortinget, og ikke minst gjennom å følge opp løftene og satsingen som ble lovt i 2005.

Men Kulturløftet handler ikke bare om penger. Det handler om å gi kulturlivet og frivilligheten økt anerkjennelse og økt status. Vi har ambisjoner om å fortsette å utvikle Norge som kulturnasjon og fortsette å heve statusen på dette feltet.

Kunst og kultur har også stor egenverdi. Samtidig som vi har satset på kultur, har det fått betydning for andre samfunnsområder som næringsutvikling, arbeidsplasser, integrering og inkludering, helse, læring og kreativitet. Det ser vi ikke minst i helseundersøkelsen i Nord-Trøndelag, som har funnet en sammenheng mellom engasjement i kulturlivet og hvordan man opplever sin egen helse.

Mye er gjort, men vi har også en vei foran oss. Hvis jeg skal framheve noen av de utfordringene vi står overfor, vil jeg spesielt nevne den utfordringen vi har med å bygge sterke regionale miljø og få en jevnere fordeling av midlene.

Sterke regionale kompetansemiljø bidrar til å løfte Norge som kulturnasjon og gjør at vi i enda sterkere grad kan hevde oss internasjonalt. Her har f.eks. Tindved Kulturhage i Verdal gått foran som et godt eksempel når de, sammen med teaterutdanningen ved Høgskolen i Nord-Trøndelag, har klart å utfordre mange av de etablerte miljøene utenfor hovedstaden og er med på å skape nye miljø.

For at vi skal få det mangfoldet vi ønsker oss i Kultur-Norge, må vi fortsette satsingen på å koble profesjonelle og amatører. Vi må legge til rette for at enda flere profesjonelle kulturutøvere kan finne seg utviklende miljø også utenfor hovedstaden. Men da er vi også nødt til å se på annen bruk av midlene. Vi er nødt til å se på hva slags institusjoner vi ønsker å løfte fram, og vi må se på hvordan vi kan bidra til etablering av framtidige institusjoner også utenfor hovedstaden. Vi må være villige til å desentralisere og avbyråkratisere mer av kultursektoren.

Frivilligheten har for alvor fått et løft under dagens regjering – økonomisk, men også gjennom status. En av utfordringene vi har på frivillighetsfeltet, er behovet for fortsatt å forenkle og avbyråkratisere samhandlingen mellom det offentlige og det frivillige. Det blir en spesielt relevant problemstilling nå som det er både mer midler i sektoren og opprettet flere ordninger i sektoren. Da må man også passe seg så man ikke tipper over på den andre siden, slik at vi får en for byråkratisk sektor.

Hvordan frivillighet og kultur skal bli underdanig, og hvordan vi kan bli beskyldt for å sette oss som dommere over hva som er god og dårlig kultur, når vi nettopp har løftet det brede feltet, når vi har økt satsingen på det brede feltet i kulturen, har jeg vanskelig for å forstå. Opposisjonen kritiserer oss for at vi blander oss for mye inn i enkelt-

delar av kulturen, at vi ikke lar kulturen få det frie rommet. Men regjeringen har nettopp muliggjort kulturell nydyrking samtidig som den har gjødslet der det allerede var sådd, ved at den har løftet et bredt felt og hele kultursektoren. Det mener jeg er vårt ansvar. Gjennom denne tenkingen sikrer vi nettopp det at kulturen får blomstre – uten at vi som politikere, Kulturdepartementet eller Kulturrådet blander seg inn og skal være med og bestemme hvem det er som skal få offentlige midler.

Øyvind Håbrekke (KrF) [11:28:54]: For Kristelig Folkeparti er det viktig å støtte opp om og stimulere produksjon av kunst og kultur gjennom de offentlige budsjettene. Staten har et ansvar for å sikre gode rammevilkår. Kristelig Folkeparti har, sammen med et stort flertall i salen her, stått bak den kraftige økningen i kulturbudsjettene som er omtalt mange ganger gjennom debatten så langt.

Kristelig Folkeparti har i denne satsingen hatt et spesielt hjerte for frivillige lag og foreninger. Vi har lenge kjempet for momsfritaket, men blitt nedstemt. Vi kjemper for de kommunale kulturskolene, som er viktige for å styrke mulighetene for barn og unge til å utvikle sine talenter. Vi har prioritert ekstra midler til kor, korps og frivillig amatørkultur. Vi har ikke minst prioritert ekstra bevilgninger til Den Norske Opera & Ballett, slik at det nye huset kan fylles med innhold av høy kvalitet. Kristelig Folkeparti er opptatt av økt satsing på korfeltet.

Jeg har stor respekt og forståelse for at de rød-grønne er veldig fornøyd med den økningen i budsjettet som har skjedd mens de har sittet i regjering, og de økningene som de også har fremmet i sine budsjettforslag, men jeg synes det er litt underlig politisk håndverk. Hvis det er kulturlivet og kultursatsing man er opptatt av, ville det vært naturlig å bygge bro og vise fram at dette er det et bredt, solid politisk flertall bak i salen. I stedet er man veldig opptatt av å skape skiller mellom dem som står sammen om det løftet, og å gi inntrykk av at det er et veldig smalt politisk flertall bak denne satsingen. Da er man mer opptatt av partipolitisk markering enn av kultursatsingen i seg selv.

Det er opplagt at det er bra for jazzen, det er bra for rocken, og det er bra for filmen å få økte bevilgninger, men det er ikke det samme som at vi skal stå her og ta æren for de resultatene eller de kunstverkene som kunstnerne har utviklet i denne perioden. Det kreves større ydmykhet, ikke minst i en tid med økninger i bevilgningene, og det er arrogant å ta eierskapet til kulturlivet, til kunsten og til kvaliteten. Hører man på den rød-grønne retorikken, høres det ut som om norsk kultur lever av politikere og statsbudsjett. Man snakker som om man eier kulturen. Hvis politikerne eier kulturen, eier vi også folks liv. Kulturpolitikken gjennomsyres av den holdningen at myndighetene skjenker kulturtilbud til en åndsfattig allmue.

Vi hører også stadig, flere ganger i løpet av debatten, at man snakker om hvem som bruker kulturen, og hvis man bruker kulturen, har det de og de positive effektene osv. på folks liv. Jeg skjønner at man ønsker og synes det er positivt – og mange av oss synes det er veldig flott – å kunne gå på teater og se et teaterstykke, gå på en konsert

og høre på musikk, eller gå på kino og se en film. Men det er jo faktisk sånn at det er noen som velger, istedenfor å gå på kino og se filmen, å sitte hjemme og har lastet ned filmen fra Internett og ser den på pc med «pottitgull»-bollen i fanget. Noen synes det er greit. Da er man ikke med på de offentlige statistikkene. Men hva gjør folk – hva lever de med, de som lever et annet liv, og som ikke hver kveld er med i en av disse offentlige statistikkene? Man lever faktisk et liv der kulturlivet er en naturlig del av ens eget liv og av fellesskapet mellom mennesker.

Så hele den politiske tenkingen som her kommer til uttrykk, er en form for arroganse og et elitistisk kultursyn der det er vi som skjenker kulturtilbudene til allmuen, og der det er staten som til slutt bestemmer hva som er det politisk korrekte uttrykk. Det er nemlig en veldig kort vei fra den type forvrengt kulturforståelse til også å føle at man kan ta makten over og bestemme hva slags kulturuttrykk som det er verdt å framheve.

Kristelig Folkeparti er opptatt av at vi skal fortsette den satsingen på kultur som vi har sett de siste årene, men det krever en større ydmykhet og forståelse for hva kultur faktisk er. Kulturpolitikk og kulturbudsjetter er ikke å så frø i en tom åker, kulturpolitikk er å gjødsle og vanne sånn at de såkorn som allerede spirer, får enda bedre livsvilkår.

Else-May Botten (A) [11:34:10]: Jeg vil takke representanten Gjøl for å ta opp dette temaet.

Jeg husker godt da forgjengeren til Huitfeldt presenterte ideen om Kulturløftet. Det var så genialt at det var nesten ikke til å tro. Det var så kreativt i seg selv og ga et historisk løft for Kultur-Norge. Også måten man jobbet inn tiltakene på, med Kultur-Norge på lag, var veldig bra. Det kom målbare økonomiske rammer som sa at 1 pst. av statsbudsjettet skulle gå til kultur innen 2014. Det har bidratt til økt bredde og tilgjengelighet. Ikke minst har det kommet inn flere nye innovative tiltak, som har gitt flere mulighet til å få tilgang til kulturlivet. Her kan jeg nevne Den kulturelle skolesekken, Den kulturelle spaserstokken, kulturkort for ungdom – og økt satsing på fengselskultur, noe jeg har fått være med på å se hvordan fungerer i hverdagen. I fjor ble jeg invitert til å være med i et prosjekt i Oslo kretsfengsel som har fått penger til å investere i et musikkstudio. Det gir mening og håp for de innsatte som har musikk som sitt interessefelt. Jeg var med og sang inn to sanger i det studioet sammen med ansatte og innsatte – en rik opplevelse for meg, og forhåpentligvis ga det de innsatte noe også.

Kultur er viktig for oss alle uansett hvor i landet vi bor. Det binder oss sammen, det gir oss muligheter til å bidra, det gir oss rike opplevelser, og det bygger på fellesskap og samhold med andre. Et av de spennende prosjektene som har kommet med denne regjeringen, er rockebingene. Så regjeringen groover og spiller på lag med ungdommen. Disse bingene er fantastiske og gir mange ungdommer med en kjendisdrøm i magen muligheter til å øve sammen i et eget lokale. Den ideen kan videreutvikles til også å gjelde f.eks. skateramper for ungdom og andre ting.

Så vil jeg rose regjeringen for den satsingen man har hatt på knutepunktfestivalene. Noen få har altså blitt løf-

tet opp og har fått mer robuste muskler til å være kulturdrivkraften i sitt område både i forhold til arrangement og kompetanse. Men det finnes en liten bakside ved denne medaljen, og det er at de små arrangørene har fått det tøffere. De store aktørene har fått bedre økonomi til å betale band større hyre. De små aktørene må betale det samme, men må stå på egne bein økonomisk. Det gir en større usikkerhet for dem.

Jeg synes det er viktig å trekke fram Den kulturelle skolesekken, som skal bidra til at elever både på grunnskolen og i videregående skal få et grunnlag for sosial inkludering og samfunnsforståelse gjennom spennende kulturtilbud på skolen. Her tror jeg man fortsatt har en veg i å gå med tanke på ressurser til organiseringen av dette. Vi kan tenke oss hvordan det er å være den ene kulturarbeideren i kommunen. I tillegg til Den kulturelle skolesekken skal du ha ansvar for idrettsbygget, ansvar for Ungdommens kulturmønstring, du skal være kultursjef, musikkskolerektor osv. – en viktig samfunnsbygger med i overkant mye å holde styr på. Når kommunen har et stort ansvar og muligens opplever å ha trange budsjett, ja så kan det være at sånne typer stillinger smuldrer bort. Da kan det skje f.eks. at pengene som skal gå til DKS, går til en bytur for elevene, istedenfor å gjøre det man skal, nettopp å gi dem en kulturopplevelse på skolen. Derfor tror jeg det kan være bedre å satse på at fylkeskommunene tar større ansvar og administrerer dette, og lager oppsetninger på skolen. Jeg tror at det vil sette dette systemet i stand til å levere bedre kvalitet.

Jeg tror mange av de kulturelle oppgavene må koordineres bedre framover. Vi må få en bedre samhandling mellom Den kulturelle skolesekken, Den kulturelle spaserstokken, Ungdommens kulturmønstring, kulturskoler, frivilligheten osv., slik at man kan ta med seg de erfaringene man har nå, og se på hvordan man kan jobbe bedre, både i forhold til økonomi og i forhold til organisering. Derfor er jeg glad for at kulturministeren sa det hun sa, at man nå vil foreta en utredning som nettopp går inn i denne materien, fordi det vil være med og ta de utfordringene vi står overfor, på alvor, og man vil levere en politikk som vil løse de flokene som fortsatt er der. Jeg tror at det vil bidra til at vi både groover og svinger enda mer i Kultur-Norge, og at vi har en politikk som står seg framover.

Jeg tenkte at jeg ikke skulle ta høyresiden på noe i dette innlegget, og etter å ha hørt innlegget til representanten fra Høyre fant jeg ut at det er veldig god grunn til bare å ta det helt med ro. Jeg syntes ikke det var veldig ambisiøst det Høyre skulle bidra med, men mer surmaga.

Jeg tenker altså som så at Anniken har en jobb å gjøre i forhold til utredningen og å jobbe videre med dette. Så tenker jeg at Kultur-Norge skal få svinge bra framover.

Tove Karoline Knutsen (A) [11:39:37]: Kulturløftet har flyttet noen merkestene, ikke bare fordi det er kommet mer penger til kulturlivet under den rød-grønne regjeringa, men like mye fordi kunst og kultur gjennom å bli løftet opp på den øverste politiske dagsorden er blitt relevant på en annen måte enn før – det angår flere, berører

oss sterkere. Og etter hvert har stadig flere sett at dette også gir oss vidsyn og innsikt, og at vi til og med kan bli litt klokere og bedre til å forstå oss sjøl og andre.

Dersom vi forstår kultur som fortellinger som formidles gjennom et sett av tegn og symboler, ser vi at kultur kan spille en viktig rolle som identitetsdanner. Argumenter for at et samfunn skal satse på kultur, har ofte en slik begrunnelse – i tillegg til flere andre. Dersom vi sier oss enig i at det kan være slik, kan det være nyttig å se både på identitetsbegrepet og på hvordan det kulturelle landskapet ser ut i vår tid. Begrepet identitet er relativt nytt, både i folkelig bruk og som samfunnsvitenskapelig terminologi. For å synliggjøre identitet kan et menneske eller en gruppe finne ulike markører. I vår moderne tid med globalisering, stor informasjonsflyt og stor mobilitet ser vi tydelige tegn på at mennesker finner plass til flere identiteter samtidig. Det innebærer også at man kan ha tilhørighet ikke bare til ett «vi», men til flere. Det håper jeg at alle partiene i denne salen kan legge seg på minne. I kulturlivet har globaliseringa helt klart hatt en brubryggereffekt. Det har styrket mangfoldet i kulturlivet, gitt kunstnere nye kilder til skapende og utøvende virksomhet og bidratt til økt behov for kunnskap om egne kulturtradisjoner og et sterkere ønske om å utvikle disse. En slik forståelse av identitet samsvarer i store trekk med forståelsen av at identitet ikke er statisk, heller ikke noe man eier, men en opplevelse av tilhørighet som er bevegelig og flerfoldig.

I disse dager går festivalen Barents Spektakel av stabelen i Kirkenes. Det er en kulturbegivenhet som tar utgangspunkt i menneskers livsvilkår ved en grense – i mange betydninger av ordet. Tydeligst kan vi se at festivalen er preget av den fysiske, kulturelle og sosiale grensen mellom Norge og Russland, både gjennom de kunstneriske prosjektene festivalen bringer sitt publikum, og gjennom det faktum at ca. halvparten av dem som driver festivalen, bl.a. som frivillige, er russere. Betydninga av det mangfoldige kultursamarbeidet og det øvrige folk-til-folk-samarbeidet som skjer i nord, er i mange sammenhenger trukket fram av den rød-grønne regjeringa. Det har også ført til konkrete avsetninger på statsbudsjettet, bl.a. med en egen pott til grenseoverskridende kulturarbeid i nord.

Er så alt såre godt? Kan vi lene oss tilbake og være tilfreds? Jeg mener nei, og jeg tror alle vi rød-grønne politikere mener nei. Derfor forbauser det meg veldig at representanten Håbrekke påstår at vår kulturpolitikk er et ovenfra-og-ned-prosjekt. Det er rett og slett feil. Vi må som politikere alltid være på vei og være villige til å se de endringene som også er i kulturlivet.

Interpellanten nevnte at sju av ti kulturkroner går til Oslo. Jeg er enig med henne i at dette er en stor utfordring. Jeg mener vi tydeligst ser det på filmområdet. Det er helt riktig som statsråden sa, at den store satsinga som vi har hatt på film, også har styrket film i regionene, og har ført til at f.eks. de regionale filmsentrene har fått økte midler. Men de store pengene innen film går stort sett til et filmmiljø som befinner seg i hovedstaden, og dette har ikke minst å gjøre med at det lenge var slik at det kun

var en håndfull mennesker som behersket teknologien og evnen til å fortelle historien med levende bilder. Den teknologiske revolusjonen innen visuell historiefortelling vi har hatt de siste åra, har totalt endret dette bildet, og gjort film som kunstnerisk verktøy tilgjengelig for langt flere. Så jeg tror at vi nå må se om det kan være politiske grep som må til for at vi skal få mer av de store pengene innen film til de svært mange nyskapende filmmiljøene vi har sett vokse fram i regionene de siste åra. Det er en veldig viktig utfordring, som jeg tror vi skal ta i lag, og så er jeg veldig trygg på at Kulturløftet er godt på vei til å realiseres fullt ut.

Gunn Karin Gjøl (A) [11:44:55]: Jeg synes det er veldig flott at vi kunne få en kulturdebatt i Stortinget utenom de årlige budsjettdebattene, for da har vi også mulighet til å få diskutert hva vi ønsker med kultur framover. Det er helt åpenbart at her er det store skilnader i politikk mellom ikke minst høyresiden og de rød-grønne.

Representanten Thomsen reiser spørsmål om hva som er god kultur. Da vil jeg replisere tilbake til Fremskrittspartiet at vi ønsker ikke å sitte og vedta i Stortinget hva som er god kultur. Men jeg ser at Fremskrittspartiet gjør det. De ønsker å sitte i Stortinget og vedta hva som er god kultur. Det gjør de i hvert eneste budsjett. De sier at opera er dårlig kultur, de sier at profesjonelt teater er dårlig kultur. Det skal vi ikke bruke penger på. Men vi skal bruke penger på folkemusikk, for det er kultur, det er kulturarv. De sier at vi skal bruke penger på amatørkulturen, men ikke på den profesjonelle kulturen. Hvilken kulturpolitikk er det? Det viktige er jo samspillet nettopp mellom amatørkulturen og den profesjonelle kulturen. Hvordan skal det bli på teaterfestivalene rundt om i landet om sommeren hvis de ikke har profesjonelle instruktører eller skuespillere med? Hvilket samspill får man da? Er det noe jeg er virkelig bekymret for, er det at vi får en Høyre-Fremskrittsparti-regjering hvor vi skal ha et underutvalg i Fremskrittspartiet som skal sitte og vedta hva som er god og dårlig kultur.

Så er også hr. Thomsen veldig opptatt av litteraturpolitikken. Men det som er bærebjelken i litteraturpolitikken, er jo bokavtalen og innkjøpsordningene gjennom Kulturrådet. Men det er jo Fremskrittspartiet imot – de grunnleggende bærebjelkene i kulturpolitikken. Da blir det ganske kunstig når man er så bekymret for norsk litteraturpolitikk. For det Fremskrittspartiet i realiteten er opptatt av, er ikke litteraturpolitikken og mangfoldet i utgivelse av bøker, men av skattelettepolitikken.

Jeg registrerer også at når Høyres eneste kulturpolitiker en dag ikke er på jobb, får vi virkelig se hva som rører seg i Høyre. For i Olemic Thommessens fravær registrerer jeg at Hårek Elvenes mener at frihet dreier seg om at man ikke skal styres av statlige kulturkroner. Da blir man underdanig i kulturlivet. Hvis det er det som rører seg i Høyre, at man egentlig ønsker mindre penger til kultur, så er jeg særdeles bekymret.

Helt avslutningsvis: Jeg synes at statsråden dro opp veldig viktige poenger i forhold til hvordan vi skal bruke kulturkronene framover. Og jeg vil igjen oppfordre og ut-

fordre – som Tove Karoline Knutsen også har gjort i innlegget sitt – til at vi må bli flinkere til å få pengene ut i landet, og at hele folket skal få ta del i Kulturløftet.

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:48:21]: Det er jo interessant at når kulturkomiteens leder inviterer Stortinget til en åpen diskusjon om hvordan vi skal bruke kulturkronene fram mot 2014, at det er såpass liten interesse fra opposisjonen. Det viser etter min mening at det er liten interesse for denne saken, og at man ikke har noe ønske om å påvirke hvilke prioriteringer som skal gjøres.

Jeg mener at vi skal bruke de siste årene til å få kulturen ut i hele Norge, at vi skal få kulturen til å nå flere – også de som ikke oppsøker kulturinstitusjonene – og satse på kvalitet.

Jeg synes også vi har fått tegnet opp de kulturpolitiske motsetningene i årene som kommer. Jeg kunne godt tenke meg å diskutere dette videre, spesielt med Kristelig Folkeparti, for det virker som om partiet ikke har innsett hva Høyre og Fremskrittspartiet sier her i dag. Høyre kommer nå med veldig friske uttalelser om at kultur som får penger, er underdanig. Jeg vil si det motsatte. Det er ikke slik at når Nordnorsk Symfoniorkester får statlige penger, så blir de mer underdanige, når regionteatrene får penger, så blir de mer underdanige, når musikklivet får mer penger til å arrangere konserter over hele Norge, så blir de mer underdanige. Det er jo snarere tvert imot. Det er da kulturlivet får selvtilit. Her ser vi i dag at Fremskrittspartiet ønsker å kutte kulturbudsjettene kraftig, noe som virkelig vil føre til at det er eliten som kan gå på Nationaltheatret, som kan gå på norske teatre, og at det kun vil være de som har rike foreldre, som kan ta i bruk kulturtilbud. Det er et oppgjør som Kristelig Folkeparti ikke tar. De tar heller ikke oppgjør med Høyre, som snakker om den underdanige kulturen som mottar offentlige penger.

Jeg mener at det store skillet i norsk kulturpolitikk går mellom regjeringspartiene, Venstre og Kristelig Folkeparti på den ene siden og Høyre og Fremskrittspartiet på den andre. Det er i hvert fall det som skjer i Sverige. Min svenske kollega bruker å si at hun har ikke økt kulturbudsjettene, men hun har gitt folk skattelettelse, så folk kan kjøpe mer kultur. Det skjer, kjære venner i Kristelig Folkeparti, hvis dere har tenkt å samarbeide med Høyre og Fremskrittspartiet i kulturpolitikken i årene som kommer.

Det blir sagt her at jeg er arrogant fordi jeg vil ha kultur ut til folk. Vel, nå gjennomfører vi et filmløft. Det gjør at vi får flere tv-produksjoner ut til folk. Folk kan spise så mye «pottitgull» de vil og se på tv-serier av høy kvalitet. Det er viktig språkpolitikk, det er viktig kulturpolitikk, og det er det motsatte av arroganse.

Så er det vel ingen som har ønsket å detaljstyre kulturlivet mer enn Fremskrittspartiet. De vil at undertegnede skal blande seg inn i hvilke programmer NRK setter på sin sendeplan, innkjøpsordninger og hvilke bøker som Kulturrådet skal kjøpe inn. Det er en detaljregulering av kulturpolitikken som jeg er sterk motstander av. La kulturlivet være fritt.

Presidenten: Dermed er debatten i sak nr. 3 avsluttet.

Sak nr. 4 [11:51:30]

Interpellasjon fra representanten Hans Olav Syversen til samferdselsministeren:

«I november 2007 fremmet undertegnede en interpellasjon for å få iverksatt tiltak for å rydde opp i drosjenæringen, da det gjennom flere år hadde blitt avdekket svært uheldige forhold som f.eks. skatteunndragelse og trygdejuks i næringen. Nå, tre år senere, meldes det fortsatt om uakseptable forhold: Verstinger får fortsette i bransjen, og beslag av drosjeløyver etter skattesvindelen har stoppet helt opp. Manglende kvalitetsstandarder, en for passiv løyvemyndighet, et uklart lovverk og for liten mulighet til å frata løyve er noen av årsaksforklaringene som har blitt nevnt i debatten. Dette skader både næringen og innbyggernes rettsfølelse.

Hvilke konkrete grep har regjeringen foretatt seg etter drosjesaken i 2007, hvordan vurderer regjeringen at disse har virket, og hvilke kortsiktige og langsiktige tiltak vil regjeringen iverksette for å få bedret situasjonen i drosjenæringen?»

Hans Olav Syversen (KrF) [11:52:42]: Som presidenten refererte, var det en interpellasjon om dette temaet for over tre år siden, og det manglet ikke den gangen på vilje til å få gjort noe med situasjonen. Hvis man leser referatet fra interpellasjonsdebatten, ser man at statsråden i hvert fall hadde et samlet storting i ryggen for å kunne foreta en nødvendig opprydding i bransjen.

At lite har skjedd, tror jeg man må konstatere. Det konstaterer i hvert fall aktørene i markedet, det konstaterer den jevne drosjesjåfør, det konstaterer skatteetaten, og det konstaterer også politisk ledelse i Samferdselsdepartementet selv, når man sier til Aftenposten i november i fjor at dette arbeidet nok «har gått for sent».

Så merker jeg meg jo at samme dag som interpellasjonen kommer opp, er det en meget offensiv samferdselsminister som i Dagens Næringsliv nå er klar for aksjon. Det er jo bra, og jeg er spent på å høre hva det konkret munner ut i.

La meg vise til et oppslag i Aftenposten fra november i fjor: «Voldsdømt sjåfør kjører videre.» Der får vi beskrevet akkurat det som var noe av temaet for interpellasjonen for over tre år siden, nemlig at på tross av en rekke klager på nevnte sjåfør får han beholde drosjeløyvet. Næringsbyråden i Oslo, Øystein Sjøtveit, sier at «de ikke har lovhjemmel til å stoppe ham ved å ta fra ham løyvet». Det tror jeg kan diskuteres. Spørsmålet er om Oslo kommune gjør jobben sin. Jeg er ikke helt overbevist om det. Men spørsmålet er jo også om det overordnede lovverk er tilstrekkelig. Det er min første utfordring til statsråden, om hun mener at det overordnede regelverk er tilstrekkelig slik det fungerer i dag.

Det andre er: Det å inneha et løyve pleier å medføre plikter – ikke bare rettigheter, men også plikter. Hvem er det i dag som følger opp at de plikter man har som løyvehaver, faktisk blir fulgt opp? Etter min mening ser det ikke ut til at løyvemyndighetene i særlig grad følger opp. Det er heller ikke noe krav om det – det er i hvert fall ikke noe som er håndgripelig i det overordnede regelver-

ket om det. Hva skjer hvis man eventuelt skulle gripe inn? Er det noe i regelverket som sier noe om sanksjoner? Ja, på et helt overordnet nivå sies det noe om sanksjoner, men ikke noe om differensiering, ikke noe om kriterier om hva som skal til. Så sitter man der da med tap i rettsapparatet fordi man ikke har tilstrekkelig veiledning, enten det er på kommunalt nivå, som løyvemyndighet, eller via lovverket eller retningslinjer fra den som forvalter lovverket.

Jeg må si at jeg tror ikke det skal så veldig mye fantasi til for å forstå at dette skaper frustrasjon også i en næring som faktisk er under et stort press, fordi deres renommé står på spill. Jeg tror mange ville være glad for om vi fikk, hva skal man si, en treleddet oppjustering av dagens regelverk – punkt 1 et klarere og mer presist regelverk i form av lov, punkt 2 klare regler for hva som kreves, og hva man forpliktet på som løyvehaver, og punkt 3 sanksjoner når kravene ikke følges opp.

Jeg er også klar over at statsråden har hatt møter med de ulike aktører, og jeg håper de har gitt henne gode innspill til hvordan man kan få bedret situasjonen. Yrkestransportlovgivningen er for vag, det mener også f.eks. aktører som Norges Taxiforbund. Er man beredt til å stille krav til drosjesentralene, f.eks.? Er man beredt til å stille krav til hva som skal til for å bli sjåfør? Og er man parat til å gi klarere signaler om sanksjoner? Det er også et spørsmål om kontakten mellom ulike grener av det man kan kalle Myndighets-Norge – politi, skattevesen, løyvemyndighet.

Vi vet jo at flere kjører videre selv om de er tatt i ulike uregelmessigheter, og jeg kan ikke annet enn si meg enig i det leder for skattekrimenheten i Skatt øst, Jan-Egil Kristiansen, sier:

«Nå må vi få regler som virker forebyggende. Vi har brukt uforholdsmessig store ressurser på etterkontroll av en næring. I 1997, da saken fikk stor oppmerksomhet, var vi jo alle enige om at nye regler skulle på plass.»

14. november 2010 er dette sitatet fra ham hentet fra, og intet er etter hans mening på plass.

Jeg har derfor med glede sett de signalene samferdselsministeren gir i Dagens Næringsliv i dag. Der skal det ifølge samferdselsministeren settes fullt trykk på saken:

«Nå vil vi gi dette arbeidet høy prioritet. Min ambisjon er å ha et høringsforslag klart til våren. Vi ønsker en bred høring med sikte på lovendring kommende årsskifte.»

Det sier statsråden til Dagens Næringsliv.

Jeg har lyst til å føye til et par ord om forholdet mellom kommune og stat, for jeg tror det er rett at Oslo kommune har en god del å svare for selv som løyvemyndighet.

Men jeg har også sett på den korrespondansen som har vært mellom Oslo kommune og departementet det siste år når det gjelder utarbeidelse av nye forskrifter for Oslo. Jeg må bare tilstå at det er forstemmende å se hvordan man driver et pingpongspill hvor man ikke greier å sette seg ned og bli enige om hva en forskrift kan og bør inneholde og hvilket hjemmelsgrunnlag man eventuelt har. Når jeg ser disse brevene, tenker jeg at dette burde vi ha sluppet å se. Her kunne man arbeidet sammen. Nå har det gått et år siden det første brevet ble sendt, og så har man henstilt om å få vente med å gi svar; det er et uklart hjemmelsgrunnlag.

Hvem er det som lider under dette? Det er næringen, det er selvfølgelig publikum, og det er renommeet til alle som driver innenfor drosjenæringen.

Dette burde egentlig ikke være en politisk kamparena. Dette burde være en arena for å få ryddige forhold, og inntil jeg har hørt annet, tror jeg faktisk også statsråden er interessert i det. Jeg imøteser hennes tilsvaer.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:01:43]: Drosjenæringa er ei samansett næring. Det er svært ulike utfordringar i by og distrikt. Fleire departement har sidan den såkalla drosjekjessaka i 2007 samarbeidd om ulike tiltak mot irregulære tilhøve i delar av næringa.

Lat meg fyrst oppsummera kva som er gjort:

Med heimel i folketrygdlova har Nav frå januar 2009 rett til å henta inn opplysningar direkte, m.a. frå drosjesentralar, for å kontrollera inntekt mot personar som er trygda.

Eit lokalt kontrollforum retta mot drosjenæringa vart etablert i Oslo i 2009. Der deltek både politi, løyvestyresmakt og andre kontrolltatar.

Forprosjekt for etablering av eit internasjonalt køyresetelregister er gjennomført.

Frå 1. januar 2010 er det sett i verk krav til taksameter.

Regelverket for køyresetel er gjennomgått. Med bakgrunn i dom frå Høgsterett i 2008 er rettspraksis for tap av køyresetel klarlagt og kunngjort overfor næringa.

Næringa har òg gjennom eigne interne tiltak medverka til rydding i etterkant av 2007.

Samferdselsdepartementet arbeider kontinuerleg med å bevisstgjera fylkeskommunane, som løyvestyresmakt om det eksisterande regelverket for vandelsmessig kontroll av løyvehavarane. Målet er at tiltaka skal bidra til betre samarbeid mellom offentlege styresmakter og meir effektiv forvaltning, kontroll og oppfølging av drosjenæringa.

Yrkestransportlova gjev m.a. reglar for tilgang til transportmarknaden på veg. Ho gjeld for drosjenæringa, bussnæringa og lastebilnæringa. Drosjeløyva er i tillegg behovsprøvde, det vil seia at det er tak på talet drosjeløyve i kvart løyveområde. Fylkeskommunen er løyvestyresmakt for desse transportløyva. I yrkestransportforvaltninga fungerer Oslo kommune som ein av fylkeskommunane.

For å vera kvalifisert til å få løyve må søkjaren ha god vandel, tilfredsstillande økonomisk evne og tilstrekkeleg fagleg kompetanse. Krava til vandel og økonomisk evne er like for alle vegtransportslaga, medan det faglege kompetansekravet er noko lågare for drosjeløyve enn for løyve for buss og lastebil. Løyve gjeld for ein som driv transportverksemd i næring. Førar i løyvepliktig persontransport må dessutan ha ein køyresetel i tillegg til førarkort. Politiet utferdar køyresetel basert på eiga vandelsvurdering og krav til helse og alder.

Ordninga med løyve og køyresetel skal sikra sunne og ordna tilhøve i transportmarknaden, gjera tryggleiken i trafikken betre og medverka til kvalitet i transporttenestene til fordel for kundar, transportørar og samfunnet.

I min kontakt med reisande, delar av næringa og ein-skilde kommunar og fylkeskommunar ser eg eit behov for å revidera yrkestransportlova. Har vi for mange drosjar,

m.a. her i Oslo? Når bilane til tider synest å utgjera ein eigen drosjekø, altså ein annan definisjon på drosjekø enn ei rekkje utolmodige reisande, er det då praksisen i dag eller lova som bør vurderast nærmare? Stiller vi i dag for strenge krav til somme distriktdrosjar når ein løyvehavar i utgangspunktet har køyreplikt 24 timar i døgeret?

Nokre ord om tilbakekalling av løyve og køyresetlar: Medan eit drosjeløyve gjev rett til å driva drosje som næring, gjev køyresetelen rett til å ha yrke som drosje- eller bussjåfør. Samferdselsdepartementet er ansvarleg for regelverket for løyve og køyresetlar. Begge ordningane inneheld ei vandelsprøving, men det gjeld ulike reglar om kva forhold som gir grunnlag for tilbakekall.

Det er viktig at regelverket blir utnytta, slik at løyve og køyresetel blir tilbakekalla oftare og raskare som reaksjon på brot på relevant regelverk. Auka risiko for tilbakekall av løyve eller køyresetel vil føra til færre lovbrota.

Fylkeskommunane, her altså Oslo kommune, forvaltar løyveordninga ved å tildela og kalla tilbake drosjeløyve. Løyve kan kallast tilbake når løyvehavaren ikkje fyller dei krava som er sette i forskrifter eller vilkår, eller ikkje rettar seg etter forskrifter og vilkår som gjeld for å driva verksemda.

Løyve kan kallast tilbake på grunnlag av opplysningar fylkeskommunane får frå andre, til dømes dersom garanti-erklæring frå bank blir trekt tilbake, eller dersom politiet gjev melding om at løyvehavaren er straffa for alvorlege lovbrota.

Løyve kan òg tilbakekallast fordi fylkeskommunen sjølv konstaterer brot på vilkår, til dømes at køyreplikta ikkje er halden, at løyvet er utleigd ulovleg, eller at løyvehavaren ikkje rettar seg etter kravet om at drift av drosje skal vera hovudyrket. Tap av løyve er eit inngripande vedtak for ein næringsdrivande, og det er naudsynt at fylkeskommunen kan dokumentera at det er eit grunnlag for tilbakekall.

Politiet forvaltar køyresetelordninga som gjeld for sjåførar. Eit grunnleggjande omsyn bak køyresetelen er at passasjerane skal vera sikra ei trygg og god reise. Vilkåra for å kalla tilbake køyresetelen er delte i to grupper. I den fyrste gruppa er det politiet som har kompetanse til å tilbakekalla. I den andre gruppa er det domstolane.

Vilkåret for at politiet skal kunna tilbakekalla køyresetel, er at sjåføren er uskikka til yrket sitt. Den manglande kvalifikasjonen må grunnjevast med at sjåføren ikkje er edrueleg, viser seg upåliteleg eller har andre eigenskapar som gjer at han må reknast som uskikka til å vera sjåfør i persontransport mot vederlag. Domstolen kan fastsetja tap av køyresetel når ein som har køyresetel, får straff ved dom eller førelegg.

Lat meg nemna sider ved yrkestransportlova som eg meiner det er behov for å sjå nærare på:

For det fyrste: informasjonsutveksling mellom ulike styresmakter. Vandelsvurdering for løyve er i dag basert på politiattest eller varsel frå påtalestyresmakta. Grunnlaget er altså lovbrota der straff er pålagt eller eit forhold som er under strafferettsleg handsaming. Brota på skatte- og avgiftslovgevinga som ikkje blir strafferettsleg handsama, fell utanfor.

Etter gjeldande reglar har ikkje skatte- og avgiftsstyresmaktene høve til å varsle løyvestyresmaktene om forhold som dei får kjennskap til i arbeidet sitt, sjølv om opplysningane kan ha noko å seia for spørsmålet om tildeling eller tilbakekall av drosjeløyve. Departementet arbeider med eit framlegg om å innføra ein rett eller ei plikt for skatte- og avgiftsstyresmaktene til å gje opplysningar til løyvestyresmaktene om forhold som bør ha verknad for spørsmålet om tildeling eller tilbakekall av løyve. Framlegget vil gje ei meir omfattande vandelsvurdering ved tildeling av løyve. Det vil òg mogleggjera ei meir effektiv handheving av tilbakekall av løyve.

For det andre: andre tiltak for å effektivisera forvaltning og kontroll av løyveordningane frå styresmaktene si side. Her nemner eg fem punkt i tur og orden.

1. opplysningsplikt frå likningsstyresmaktene. Det kan til dømes vera aktuelt om likningsstyresmaktene finn indikasjonar på at løyvet blir drive heilt eller delvis av andre enn løyvehavar
2. innføring av krav til økonomi og vandel til ein drosjesentral
3. vurderer høve for løyvestyresmakta til å føra kontroll med drosjenæringa – jf. Oslo
4. vurderer reglar for korleis behovsprøvinga av drosjeløyve blir utført, inkludert fastsetjing av talet på sentralar
5. lemping/fritak for køyreplikt i nærare avgrensa tilfelle

Eg meiner vi bør drøfta å gje fritak frå å vera disponibel for publikum i einskilde distrikt der innteninga er lita og alternativet er å levera inn løyvet. I så tilfelle kan reisande bli viste til ein sentral milevis vekk.

Regelarbeidet på dette området er krevjande; m.a. står omsynet til personvernet sentralt i fleire av dei regelendringane som eg meiner vi no bør drøfta.

Vi må òg ta omsyn til rettstryggleiken til dei som har drosjeløyve. Det er nausynt at løyvestyresmakta har eit klart grunnlag for å kalla tilbake løyve. Ein høgsterettsdom frå 25. mars 2010 stadfestar dette. Den saka gjaldt eit vedtak frå Oslo kommune om tilbakekall av drosjeløyve. Bakgrunnen for saka var den såkalla drosjejukssaka.

Gjennomgangen av regelverket i yrkestransportlova og tilhøyrande forskrifter er krevjande. Det vil ta noko tid. Eg er utolmodig. Ambisjonen min er eit notat på brei høyring våren 2011.

Per-Kristian Foss hadde her overtatt presidentplassen.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:11:55]: Jeg takker statsråden for svaret og også for utålmodigheten. Jeg tror hun kan være trygg på at den utålmodigheten vil bli fulgt også fra denne sal.

Jeg synes det er et paradoks – når vi kjenner bakgrunnen for at disse sakene har hatt stor oppmerksomhet, nemlig skatteforhold – at man fortsatt diskuterer hvorvidt det å gi opplysninger fra skattevesenet til løyvemyndigheten skal skje eller ikke. Etter min mening sier det mye om sendretktighet. Det var altså noe av bakgrunnen for at man i det hele tatt fikk det man, som en overskrift, kan kalle

drosjesaken, og fortsatt diskuterer man altså om det skal være en mulighet eller ikke. Jeg tolker statsråden dit hen at hun mener – jeg ber om å bli korrigert hvis så ikke er tilfellet – at slik informasjonsutveksling bør skje.

Så konkluderer jeg vel også med – jeg får be om å bli korrigert – at statsråden mener at løyvehaveren i større grad skal kontrolleres også etter at løyvet er gitt, at det er en løpende vurdering av forhold som vandel, kompetanse, økonomisk situasjon, osv.

Jeg tolker også statsråden dit hen at det bør være klarere kriterier for inndragning av løyver, slik at man ikke kommer i den situasjonen som Oslo kommune nettopp har erfart, nemlig at Høyesterett har overprøvd inndragningen – enten fordi regelverket ikke var klart nok eller at Oslo kommune ikke har gjort jobben sin, eller kanskje en kombinasjon av begge deler.

Jeg oppfatter statsråden slik at hun nå setter trykk på dette arbeidet, at hun ønsker en revisjon av yrkestransportloven, og at målet er en ryddigere bransje med klare regler å forholde seg til, både for dem som skal drive næringen og for de myndigheter som skal håndheve den, og at det til syvende og sist er til det beste for dem som skal benytte seg av denne næringen.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:14:55]: Eg noterte meg tre spørsmål, og elles mange kommentarar frå representanten Syversen si side innleiingsvis. Det eine var eit klarare og meir presist regelverk. Det andre var klarare krav til løyve, både når det gjeld rettar og plikter. Og det tredje var sanksjonar. Eg meiner at eg har gjort greie for kor viktig det her er med ei revidering av den delen av det som gjeld vårt departement – yrkestransportlova – utifrå nettopp desse stikkorda. Eg var ikkje inne på sanksjonar, det er òg ein naturleg del av dette arbeidet.

Så må eg få lov til å seia, som eg sa i mitt innlegg, at her er det fleire departement som er involverte. Her er det fleire offentlege etatar som samarbeider for å få dette til. For ei side ved ryddinga i den delen av drosjenæringa der dette er nødvendig, er yrkestransportlova, men så er det òg mange andre lovverk som må følgjast nærare opp. Det vil på dette tidspunktet i arbeidet vera feil av meg å gå god for synspunkt til andre statsrådar. Eg ser fram til å koma tilbake til det. No er det altså ikkje snakk om tre år til neste gong Syversen kan stilla sine spørsmål. Eg har sagt mine ambisjonar når det gjeld tid.

Lat meg utdjupa litt den høgsterettsdommen frå 25. mars 2010 – den siste dommen som gjaldt Oslo kommune – for der kom Høgsterett til at Oslo kommune sitt vedtak om tilbakekall ikkje var gyldig fordi kommunen ikkje hadde vurdert om løyve burde bli kalla tilbake ut ifrå forholda i saka, slik yrkestransportlova føreset. Dette er eit av fleire eksempel på at vi her må leggja til rette for ei klarare lov.

Så nemnde eg Oslo kommune i samband med utvida anledning for løyvestyresmakter til å føra kontroll med drosjenæringa. Der har altså Oslo kommune, i lag med Statens vegvesen og politiet, i dag anledning til å føra kontroll. Det vi då skal sjå på, er om løyvestyresmakter aleine kan føra kontroll.

Håkon Haugli (A) [12:18:12]: Den såkalte drosjesaken i 2007 var en av norgeshistoriens mest omfattende straffesaker. 300–400 drosjeeiere i Oslo var involvert i omfattende skatte- og trygdemisbruk. Saken var mer enn en ripe i lakken for Oslos drosjenæring. For å holde oss i bilverdenen snakker vi heller om store bulker i hele karosseriet.

Dårlig omdømme er imidlertid ikke bransjens eneste problem. Som statsråden påpekte, har drosjenæringen ulike utfordringer i bygd og by. Jeg vil bruke mitt innlegg til å snakke om Oslos utfordringer – én av fire norske drosjer er registrert her.

I dag må Oslos drosjepassasjerer forholde seg til mange mer eller mindre useriøse drosjesentraler. Noen sentraler behandler drosjeeiere på en useriøs måte, og mange sjåførere har tvilsomme lønns- og arbeidsforhold. I det siste har vi kunnet lese om drosjer som ikke henter personer med nedsatt funksjonsevne som avtalt, og om barn som settes igjen, uten at det er voksne til stede for å ta imot. Vi vet at verstinger får beholde løyvet, og at mange er utrygge når de tar drosje. Og jevnlig hører vi om passasjerer som utsettes for trakassering. På toppen av dette har Oslo kommune forvaltet løyvemyndigheten på en måte som har påført kommunen erstatningsutbetalinger på rundt 70 mill. kr.

Oslo er fylket med færrest personbiler per innbygger, og vi har et annet drosjemarked enn landet for øvrig. Siden avstandene er korte og kollektivtilbudet godt, kan man leve uten bil så lenge drosjene finnes.

Oslo opphevet drosjemonopolet og prisreguleringen i 1998. Målet var lavere priser og bedre tjenester. Etter 13 år har vi fasiten: Endringen var uttrykk for en overdreven tro på markedet, resultatet er at prisene har gått opp og kvaliteten ned.

Det er i dag for mange drosjer i Oslo. Norges Taxi-forbund bruker uttrykket stor overkapasitet. Oslo har 3,1 drosjer per 1 000 innbyggere. Tallene for København og Stockholm er henholdsvis 1,86 og 2,81. Bransjen er konjunkturfølsom. I perioden 2007–2009 sank antall turer i Oslo og Akershus med 23 pst. Men drosjemarkedet fungerer ikke som andre markeder, økt kapasitet har ikke gitt lavere priser, det har hatt motsatt effekt. Når bilene står mer stille, må de ta høyere priser og jobbe lenger for samme inntekt. Enkelte sjåførere sier de må jobbe 12–14 timer for å tjene det de tidligere gjorde på 8 timer.

I gjennomgangen av regelverket er det inspirasjon å hente i København. Der fungerer drosjemarkedet på en god måte. Det meste av Nord-Sjælland tilhører København kjøreområde, og det er satt en øvre grense for antall taxier i regionen. Oslo og Akershus er også ett kjøreområde, men her fastsetter hver kommune tallet for antall løyver. Det betyr at det hjelper lite for Oslo å begrense sitt løyvetall når nabokommuner som Lørenskog og Bærum kan utvide sitt løyvetall og sjåførene kjører i Oslo hele dagen. Og det gjør de. I København eies drosjesentralene av løyvehaverne, de er kooperativer, ikke aksjeselskaper. Når kjøring legges ut på anbud, er det fri konkurranse. Men København har, som New York og mange andre storbyer, faste takster for plukkoppturer. Dette gir forutsigbarhet og trygghet.

Taxinæringen er ikke uregulert. Bransjen er faktisk veldig regulert. Problemet er at mange av reguleringene er fra hestedrosjenes tid, som ideen om løyver. Det er behov for en opprydding. Drosjenæringen må organiseres på en måte som gir et trygt og stabilt tilbud for brukerne, sikrer gode arbeidsvilkår for sjåførene, og bidrar til å forebygge organisert kriminalitet.

Som interpellanten nevner, ligger mye av ansvaret for å rydde opp på Oslo kommune. De ansvarlige der er ikke til stede her i dag, men jeg håper de tolker interpellasjonen og innleggene som den bekymringsmeldingen det faktisk er. Regjeringen kan ikke overta kommunens ansvar, men regjeringen kan stille tydelige krav til løyvemyndighetene og hvordan drosjeyrket skal utøves. At statsråden i dag varsler en revidering av regelverket, gjør dette til en viktig dag for drosjenæringen i Oslo.

Presidenten: Presidenten vil bare minne representanten om at tilstedeværelse ikke er den eneste måten å følge stortingsmøtene på i vår tid. Vi skal ikke bli overrasket over om det er flere enn de tilstedeværende som følger møtet.

Bård Hoksrud (FrP) [12:22:49]: Etter å ha hørt på den forrige debatten, om kultur, kunne jeg veldig godt tenkt meg å diskutere både med statsråden og Gunn Karin Gjøl, men vi får vel kanskje heller holde oss til litt av kulturen her – men da kanskje ukulturen – i taxinæringen og det som interpellasjonen egentlig går på, som er et viktig tema, og som jeg er veldig glad for kommer på dagsordenen.

Jeg likte veldig godt å høre statsråden. I går var jeg ganske kritisk til statsråden. I dag er jeg litt mer glad for å høre statsråden, fordi hun sier hun er klar for aksjon. Det liker jeg, og det er jeg veldig glad for. Problemet er bare at dette ikke er noen ny sak. Jeg er en handlingens mann som liker at ting skjer, jeg synes ikke man bør vente på at ting skal skje. Jeg synes faktisk man skal sørge for at ting skjer, spesielt når vi vet hva som veldig enkelt skal til. Her har bl.a. Oslo kommune kommet med mange innspill til Samferdselsdepartementet for å få ryddet opp i en del av de problemstillingene som kommunen ser, for å kunne luke bort dem man ikke vil fortsatt skal være en del av denne bransjen.

Jeg tror det er kjempeviktig for bransjen selv å få ryddet opp – vi har senest i dag hatt møte med bransjen – fordi det er en viktig del av kollektivtilbudet i store deler av Norge, ja, egentlig i hele Norge. Derfor er det så utrolig viktig å få ryddet opp og viktig at taxinæringen har tillit hos kundene, som er folk flest som bruker taxi enten fordi de må, eller fordi de av andre grunner bruker tilbudet. Det er viktig at man når man setter seg inn i en taxi, vet at den som sitter der og er sjåfør, faktisk kan språket, kan kommunisere og vet hvor han eller hun skal kjøre. Ikke minst er det viktig at man i tillegg vet at det er trygt å reise med dette kollektivtilbudet. Det tror jeg kanskje er noe av det aller viktigste.

Så føler jeg at også interpellanten hadde en del klare og tydelige spørsmål og utfordringer. Jeg skulle gjerne sett at også interpellanten var litt mer tydelig på de konkrete til-

takene man vil gjennomføre. Men det var veldig mye bra, og jeg er enig i veldig mye av det som interpellanten tok opp.

Jeg har lyst til å utfordre statsråden, og jeg vil være veldig konkret. Nå sier statsråden at noen av disse tingene er på stell. Men vi har i hvert fall fått innspill fra Oslo kommune om at det er tre punkter som de veldig gjerne skulle hatt på plass for å få ryddet opp i dette. Det ene er selvfølgelig det som statsråden har vært innom og sagt litt om – dette med å innføre løpende vandelsvurdering. I dag må vandelsattesten kun forelegges hvert femte år. Det kunne jo vært smart å sjekke underveis, nettopp for å luke ut folk som begår kriminalitet mens de har løyve, for å kunne få dem ut av bransjen.

Det bør, som statsråden også var inne på, innføres en opplysnings- og meldeplikt overfor skatteetaten. Men kanskje politiet også skulle kunne gjøre det samme overfor løyvemyndighetene, nettopp for å få ryddet opp og kvittet seg med uroelementer eller elementer man ikke ønsker skal få lov til å fortsette å drive med dette.

Så er det dette med kontrollbiten – å gjennomføre kontroller. I dag har jeg i hvert fall fått vite at Oslo kommune mener at de ikke i stor nok grad har mulighet og anledning til å sende egne kontrollører for å sjekke, og at man kanskje bør gi enda større rom for den muligheten.

Jeg håper at statsråden kan svare litt på de utfordringene, som er veldig tydelige og konkrete når det gjelder hva Oslo kommune håper at man kan få på plass.

Som jeg sa, er jeg veldig glad for at statsråden var veldig offensiv og ville handle, men jeg må si at jeg synes man opplever et byråkrati som blir litt sånn – ja vel, herr statsråd, uten at noen ting skjer. For med alle de innspillene, som også interpellanten tok opp, som Oslo kommune har sendt for å få på plass et regelverk, har man opplevd en trenering. Derfor fremmet Fremskrittspartiet senest sist tirsdag et forslag for å få denne saken opp i Stortinget – få en diskusjon og sørge for at vi får på plass et regelverk som sørger for at det som har skjedd i Oslo i deler av taxinæringen, ikke får lov å skje igjen, at vi får på plass et regelverk som gjør det mulig på en enkel og ordentlig måte å sørge for at man både gir løyver til dem som skal ha løyve, og – ikke minst – gjør det mulig å luke bort dem som ikke skal ha løyve. For det er jo det det virkelig handler om, å få ryddet opp en gang for alle.

Derfor er jeg glad for at interpellanten har tatt opp denne interpellasjonen, og derfor har vi som sagt fremmet et forslag til diskusjon, med konkrete forslag til løsning. Jeg føler nå at ting har fått lov til å versere mellom fylker og Oslo kommune og Samferdselsdepartementet uten at det egentlig har skjedd konkrete ting.

Jeg ser veldig fram både til forslag i forhold til yrkestransportloven og andre forslag og håper at man kanskje kan få flertall for deler av det som står i representantforslaget fra Fremskrittspartiet.

Janne Sjelmo Nordås (Sp) [12:28:21]: Taxinæringen har svært forskjellige utfordringer, alt etter hvor vi er hen i landet. Oslo-utfordringen, som interpellanten tar opp, og som er en av dem som kanskje får stor oppmerksomhet,

er vi klar over. Det er også utfordringer i andre byer, og det er distriktutfordringer, som vi de siste dagene har sett ganske store oppslag om. Jeg skal prøve å være litt innom alle, for jeg mener det er viktig at vi har en velfungerende taxinæring landet rundt. Det er et ledd i den kollektive løsningen som vi trenger for å transportere folk til og fra jobb og til og fra ferie. I ulike livssituasjoner betyr taxien kjempemye.

Jeg mener at det er behov for regulering og veldig klare krav til næringen, og jeg er svært tilfreds med at Taxiforbundet også gir så tydelig uttrykk for det. Det har de gjort i en rekke sammenhenger, senest i møte med komiteen i dag. Det er også kjempeviktig at fylkeskommunene bruker sin rolle som løyvestyresmakt. Det har Oslo kommune i tilfellet Oslo, men jeg føler meg ikke så sikker på at man utnytter den muligheten man har som løyvestyresmakt i byen her. For som statsråden sa: En drosjekø i Oslo består ikke alltid av mennesker, men svært ofte av biler. I tillegg til at drosjene står oppstilt mange steder, er man ute og kjører på jakt etter kunder. Det er veldig mange taxier å se i byen. Det er viktig at man bruker den myndigheten og muligheten man har for å regulere antallet taxier og for å luke ut dem man ikke ønsker. Derfor er jeg veldig glad for at samferdselsministeren signaliserer veldig klart at vi skal se på yrkestransportloven og forskriftene knyttet til den.

Det er viktig når man får et løyve, at man er kvalifisert til det, at man har god vandel, og at man har en tilfredsstillende faglig kompetanse for å ha det. Det må følges opp, og det må fylkeskommunene også ta et ansvar for. Det er viktig at man gjennom dialog med dem påpeker at man har den muligheten, og at man utnytter den.

Så er jeg også veldig tilfreds med at vi skal se på om det er for strenge krav til distriktstaxien når det gjelder 24-timers kjøreplikt. Det er ikke noen tvil om at det er vanskelig å oppfylle 24-timers kjøreplikt hvis det er ett enmannsløyve – at man har kun det løyvet i en kommune. Det sier seg selv at det er vanskelig å være på vakt døgnet rundt.

Jeg tror at det i forhold til distriktsperspektivet er flere ting som man bør se på. Det ene er anbudspraksisen når det gjelder syketransport. Når man vanskelig klarer å redegjøre for at man tjener penger på den anbudspraksisen man har i dag i helseforetakene, er det en kjempeutfordring, mener jeg, for oss som samfunn med hensyn til å se på denne praksisen som har ført til at man har mistet taxier rundt om i hele landet, også i bynære områder, fordi det fungerer sånn som det gjør. Det er viktig at man også ser på det.

Så synes jeg også det er verdt å se mer på den bestillingstransportløsningen som vi nå har fått testet ut i en rekke regioner. Det fungerer i Lillehammer, og det fungerer i Nord-Trøndelag, og to av de siste stedene hvor vi vet at det er på plass, er i Tolga og i Vevelstad i Nordland. Der ligger det en mulighet for også å kunne gi et tilbud i områder der det er færre kunder, men der taxien betyr mye.

Siden utfordringene er så forskjellige, er det behov for mer regulering og mer kontroll, ikke mindre. Derfor er jeg

svært tilfreds med at samferdselsministeren signaliserer at vi skal gå igjennom yrkestransportloven og forskriftene knyttet til den. Når det er sagt, vil jeg nevne at det også er andre forhold knyttet til andre departementer, bl.a. Helse- og omsorgsdepartementet, som vi må se på når det gjelder anbudspraksisen knyttet til sykefransport landet rundt.

Marit Nybakk (A) [12:33:30]: Dette er en betimelig interpellasjon – sagt til interpellanten. Jeg vil også slutte meg til veldig mye av det som er sagt tidligere i debatten, og i sin helhet slutte meg til innlegget til Håkon Haugli.

Hvis man ser på det legale rammeverket – på lover og regler – kan det altså virke som om drosjenæringen er en av landets mest regulerte, men slik er det ikke. Dette er en næring med store kontrollproblemer og følgelig også mye svindel, skatteunndragelser og organisert kriminalitet. Mange fylkes- og kommunepolitikere har forsøkt å la markedet og konkurranseutsetting styre drosjenæringen bare for å oppdage at dette er et asymmetrisk marked som ikke fungerer.

Deregulering, anbud, konkurranseutsetting og markedsstyring har vist seg ikke å fungere. Det gjelder for så vidt både i by og land, og derfor er det også fellesnevner her. Likevel er Oslos taximarked forskjellig fra situasjonen ellers i landet, som også Håkon Haugli og andre har sagt. Regler og lovvedtak som kan fungerer andre steder, vil ha svakheter og mangler i Oslo. Her er drosjer en viktig del av persontrafikken i bysamfunnet. Her kan vi finne kvinner som tar taxi fra sentrum og hjem til drabantbyen, fordi de tunge handleposene er vanskelig å manøvrere på en overfylt T-bane, og det å bruke egen bil til sentrum er ikke alltid så fristende. Her er det forretningsmenn – det er oftest menn – byråkrater og politikere som kjører drosjer fra møte til møte. Vi har TT-kjøring og til og med varelevering og brevkjøring med taxi. Folk tar drosje til flyplass og til flybuss. I sene kveldstimer skal folk hjem etter kinobesøk eller en tur på byen. De har som brukere krav på sikkerhet, trygghet og service – fri for sjikane, fri for vold eller seksuell trakassering – for den saks skyld annen trakassering.

Det er et paradoks at den kraftige utviklingen av kollektivtilbudet i Oslo – eller forbedring, om man vil, med kvelds- og nattbusser – har ført til at behovet for drosjer minsker. Det fører til overkapasitet for en næring som er konjunkturfølsom. Og som Håkon Haugli sa: For Oslo og Akershus er nedgangen for perioden 2007–2009 i antall turer på 23 pst., selv med en befolkningsvekst på over 4 pst. Overkapasiteten fører til høyere priser – altså ikke lavere – og uakseptable lange arbeidsdager for sjåførene. De seriøse aktørene forsvinner, og ikke bare er standarden og servicen redusert, trafikkikkerheten er forverret på grunn av for dårlige sjåførere.

Dette forverres ytterligere ved en økning av antall taxiselskaper, for dette er et imperfekt marked: Flere taxier gir ikke lavere priser. Drosjene blir ikke rimeligere selv om det er mange drosjer på holdeplassen. Ingen stanser en taxi på Karl Johan kl. 02.00 om natten og spør hva det koster å kjøre til Kalbakken, for å sitere Rune Gerhardsen ikke helt presist. Ved en sterk overkapasitet må drosjene

ta høyere priser for å få noe i nærheten av en anstendig lønn.

Det såkalte taximarkedet fungerer altså ikke. Det er vel her Høyre–Fremskrittsparti-byrådet i Oslo har bommet så totalt i sin iver etter å vise at markedskreftene skal regulere drosjenæringen. For dette dreier seg altså ikke om å selge sengetøy eller pølser – eller blomster, som Oslos byrådsleder noe mislykket forsøkte å sammenligne drosjetilbudet med. Dette markedet er altså i beste fall asymmetrisk og imperfekt. Flere her har nå i dag brukt eksempelet med at begrepet «drosjekø» har fått en litt annen betydning i Oslo enn det det hadde for 20 år siden, fordi det ikke lenger dreier seg om folk som står i kø for å få taxi, men om den uendelige rekken av drosjer som venter på mulige kunder på holdeplassene.

Vi trenger en sentral gjennomgang av hele næringen. Vi trenger sterke og tydelige grep når det gjelder det lovverket som hjemler næringen, forskriftene og endringer i regler og praksis hos Oslos løyvemyndighet.

Jeg er derfor veldig glad for at samferdselsministeren nå varsler en gjennomgang av yrkestransportloven med forskrifter, og sier at hun også vil komme tilbake med dette i løpet av våren 2011.

Anne Marit Bjørnflaten (A) [12:38:43]: Arbeiderpartiet og de rød-grønne partiene har lenge jobbet med utfordringene i taxinæringen både når det gjelder problematikken i Oslo, som det har vært mest fokus på i dag, og også den ute i distriktene.

Det viktigste målet for oss er selvsagt at publikum, uavhengig av om man bor på Grünerløkka eller i Grong, skal ha et godt og trygt taxitilbud. Situasjonen er nå den at i Oslo føres det en uansvarlig politikk fra Høyre–Fremskrittsparti-byrådet, som næringen selv frykter kan bli nådestøttet for en næring som allerede sliter med stor overkapasitet og dårlig renommé.

I mange distrikter har anbud fra helseforetakene ført til et svekket drosjetilbud. Hvis drosjene ikke lenger har ansvaret for pasienttransporten, er det vanskelig for mange løyveinnehavere å få det til å gå rundt. Da forsvinner også ofte grunnlaget for de lokale drosjene. Dette er ikke minst alvorlig for eldre og syke som er avhengig av drosje til bruk i TT-transporten.

Jeg vil berømme Taxiforbundet både for arbeidet de har nedlagt for å rydde opp i uheldige forhold i næringen, og for å gjøre oss politikere oppmerksom på behovet for å klargjøre lovverket og forskriftene. De rød-grønne partiene har vært i nær dialog med næringen, og samferdselsministerens svar til interpellanten i dag synliggjør at vi ser på utfordringene for drosjenæringen med stort alvor, både i Oslo og i distriktene.

Den varslede gjennomgangen av yrkestransportloven er viktig for å hindre overkapasitet, for å skape levelige arbeidsvilkår for sjåførere i distriktene og for å gjøre det lettere å luke ut uønskede elementer i næringen.

Det er, som mange har vært inne på, en stor overkapasitet av drosjer i Oslo. Dette skyldes ikke minst den storstilte kollektivutbyggingen vi har bidratt til. Dette har bl.a. ført til at det ikke er nok oppstillingsplasser til alle taxie-

ne i byene. Én ting er at det er mange taxier i kø på holdeplassene, men det er heller ikke nok oppstillingsplasser. Et stort antall taxier kjører derfor rundt mens de venter på passasjerer.

Før jul foreslo det borgerlige byrådet at antallet løyver skulle utvides med 600, og i romjulen tok byrådslederen til orde for nærmest et frislipp av drosjemarkedet i byen. Vi og næringen mener at en liberalisering av drosjemarkedet er helt feil medisin. Det vil ha store miljømessige konsekvenser, og det vil ikke minst ha store arbeidsmiljømessige konsekvenser. Allerede i dag vet vi at drosjesjåførene opererer med ekstremt lange arbeidsdager, og de er dårlig lønnet fordi mye av tiden bl.a. går bort til venting. Derfor er det viktig å se på bl.a. behovskriteriene som statsråden har redegjort for, slik at vi unngår en slik situasjon.

Jeg er også glad for at statsråden varslet at hun vil tilpasse løyvebestemmelsene til distriktene, og at hun vil se på fylkeskommunenes mulighet til å føre bedre kontroll med næringen. Men fylkeskommunene som løyvemyndighet har allerede i dag et stort handlingsrom til å utøve dette ansvaret. Det må presiseres. Det er imidlertid en stor utfordring at dette praktiseres forskjellig fra fylkeskommune til fylkeskommune. Særlig virker det som om byrådet i Oslo ikke utnytter fullt ut, eller ikke *vil* utnytte, de mulighetene de har i dag til bl.a. å inndra løyvener. Dette sender uheldige signaler både til næringen og til publikum. Det er viktig at fylkeskommunene ivaretar det ansvaret de allerede er tildelt i dag.

Hoksrud mente at ting hadde tatt for lang tid. Da synes jeg representanten Hoksrud burde ta seg en ny prat med sine kollegaer i det borgerlige byrådet i Oslo og fortelle dem at de allerede i dag har et stort handlingsrom som løyvemyndighet som de kan utnytte. Byrådet i Oslo kunne gjort mer, og burde gjort mer. Det har både et samlet bystyre og ikke minst næringen selv etterspurt. Da blir det direkte pinlig når Hoksrud skylder på departementet i denne saken.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:43:14]: Det har vært en debatt hvor det har vært litt pingpong om hvem som har ansvaret for hva, og det var kanskje ikke så veldig overraskende. Jeg skal la selve debatten om hvor mange løyver som skal deles ut i det enkelte fylket, ligge, men vil si at ut fra erfaringene i Oslo er det ikke noe tydelig samsvar mellom antall drosjer og priser, tilgjengelighet og service. Det tror jeg vi er enige om, uavhengig av hva man har ment i utgangspunktet.

Det som allikevel må kunne samle oss, uavhengig av den løyvepolitikken som føres i det enkelte fylket, er at det skal stilles krav til løyvet, det skal stilles krav til sentralene, og det skal stilles krav til oppfølging av løyvener. Når man ikke har utført oppdraget i samsvar med pliktene, skal det også følge konsekvenser med. Det oppfatter jeg at statsråden er fullt ut enig i, og at det er ønsket hun har når hun nå skal sette fart på ny lovgivning.

Det som da gjenstår, er forholdet til de myndigheter som statsråden indirekte kan påvirke. Det gjelder taushetsbestemmelser når det gjelder informasjonsflyt mellom politi, skattemyndighet og løyvemyndighet, for å ta ett ek-

sempel. Jeg regner med at det også er et tema, selv om statsråden selvfølgelig ikke kan svare på deres vegne her.

La meg også bare ta et annet eksempel. Vil statsråden arbeide for at det f.eks. fra løyvemyndighet kan settes miljøkrav, at løyvemyndigheten faktisk kan si at de biler som skal kjøre, skal ha den og den type miljøforutsetninger inne for å få løyve? Det kunne også være en måte å gjøre det på for å gi løyvemyndigheten mer og bedre styring på situasjonen, ikke minst i et klimaperspektiv.

Jeg er glad for de signaler statsråden gir. Når det gjelder de distriktmessige utfordringer, er jeg helt enig: De er litt annerledes. Men det er jo interessant å se hvordan ulike aktører virker inn på hverandre. Helseforetakene, som jo virker både på den ene og den andre måte både for taxinæring og frivillige organisasjoner, kan vel tenkes å ta et litt større samfunnsansvar enn det man har sett hittil, også på dette området. Utfallet er i hvert fall at mange steder må man nå reise fire og fem mil for i det hele tatt å få en drosje, for når pasienttransporten falt bort, var det ikke noen vits i å drive videre heller. Og så har man effektivt sørget for at et servicetilbud til befolkningen faller bort.

Jeg imøteser det lovforslag som skal sendes ut på høring, og jeg tror statsråden når hun sier at hun ønsker å rydde opp.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:46:58]: Lat meg aller fyrst takka interpellanten som tok initiativ til denne debatten. Lat meg òg takka dei som har delteke her, for gode innspel til revidering av yrkestransportlova og til den oppryddinga som er i gang.

Så er utgangspunktet for interpellanten Oslo. Vi ser altså no på endringar som gjeld både by og distrikt, og vi har òg fått med viktige innspel til det siste. Stikkord er t.d. bestillingsordning, helsetransport og køyreplikt.

Lat meg då understreka ein gong til at frå 2007 har fleire departement og etatar arbeid i lag for å sikra ryddigare forhold og større tydelegheit innanfor det lovverket som er i dag. Det er det grunnlaget som gjer at eg både kan seia kva som allereie formelt er endra, og at vi no ser på ytterlegare revideringar. Dersom vi skulle begynt med blanke ark i dag, hadde nok dette teke noko meir tid enn det å varsle eit høyringsforslag til våren.

Interpellanten sa innleiingsvis at han trudde dette var eit tema som det ikkje var politisk usemje om. Eg synest nok å registrera i debatten i dag at det kan det vera. Nokre tek til orde for meir liberalisering. Nokre av dei forslaga som vi kjem til å sjå nærmare på, går i motsett retning. Det er difor eg synest det er ekstra viktig i denne saka å kalla høyringa for ei brei høyring. Eg er førebudd på at det kan koma ulike innspel og svært ulike synspunkt, som eg skal gå nøye igjennom.

Målet er altså sunne og ordna forhold for næringa, meir trafikktryggleik, god kvalitet til beste for både kundar, transportørar og samfunn. Til slutt vart det her nemnt miljø. Eg synest òg det er eit viktig aspekt som må med i det arbeidet som no går føre seg.

Presidenten: Debatten i sak nr. 4 er dermed avsluttet.

Sak nr. 5 [12:50:06]

Interpellasjon fra representanten Arve Kambe til nærings- og handelsministeren:

«Norsk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning – NIFU STEP – fikk høsten 2007 i oppdrag av Nærings- og handelsdepartementet, og i samarbeid med Kunnskapsdepartementet, å utrede norsk maritim utdanning på alle nivåer, videregående opplæring, fagskoler og høyskoler. I regjeringens «Stø kurs» pekes det på utfordringer med et spredt utdanningstilbud, lite samarbeid og at få velger maritim utdanning. Situasjonen for maritim utdanning og behov for fremtidig arbeidskraft tilsier økt fokus på kvalitet og også strukturelle grep i antall utdanningssteder. En arbeidsgruppe nedsatt av MARUT fremmet for ett år siden en innstilling med forslag til ny nasjonal struktur for maritim offiserutdanning. Utvalget anbefaler konsentrasjon av utdanningstilbudet, differensiert utdanningsløp, rekrutteringsarbeid, en nasjonal rammeplan, samarbeid og arbeidsdeling, kompetanseutvikling, investeringer i infrastruktur og økt FoU-virksomhet.

Hva vil statsråden gjøre for å styrke maritim utdanning i tråd med dette?»

Arve Kambe (H) [12:51:27]: Norge er i dag en stor maritim nasjon og en internasjonal stormakt på det maritime området med røtter langt tilbake til vikingtiden. Arbeidsplassene i den maritime næringen er spredt over hele Norge og sysselsetter over 100 000 mennesker, hvorav ca. 25 000 av disse er sjøfolk. Halvparten av disse er offiserer. Det verdensomfattende tilbudet av sjøfolk i 2010 er 624 000 offiserer om bord på skip og nesten 750 000 underordnede. Veksten i antallet sjøfolk er størst i Kina, India og på Filippinene. Det rapporteres om et økt behov for høyere offiserer på spesialiserte skip i framtiden. Det er en internasjonal utfordring å kunne møte behovet for økt arbeidskraft uten at det går på bekostning av kvaliteten på utdanningen.

Behovet for maritim kompetanse er økende, også i Norge. Norges Rederiforbund har to ganger de siste årene doblet anslaget for behovet for ansatte i næringen. Skipsfarten vil øke i pakt med globalisering, verdenshandel, befolkningsøkning og politiske målsettinger både i Norge og internasjonalt om at transport skal bort fra vei og heller over til sjø.

Den maritime næringen er i stadig større grad kunnskapsbasert. Det er en enorm teknologiutvikling i skipsfarten, og det bygges stadig flere spesialskip med nye posisjoneringsprinsipper og nye styringsprinsipper. Heldigvis stilles det også strengere krav til miljø og sikkerhet, noe som også stiller økte krav til sjøfolkene, rederiene og utdanningsinstitusjonene.

Skolene må holde tritt med krav fra rederier og med krav internasjonalt, men også med krav fra konkurrenter i utlandet. Over noe tid er det blitt påstått fra næringen at Norge ligger på et minimumsnivå når det gjelder internasjonale kvalitetskriterier for maritim utdanning. Det holder ikke!

Norsk institutt for studier av innovasjon, forskning og

utdanning fikk høsten 2007 i oppdrag av Nærings- og handelsdepartementet sammen med Kunnskapsdepartementet å utrede maritim utdanning på alle nivåer, fra videregående skole og fagskole til høyskole. I regjeringens «Stø kurs» pekes det på utfordringer ved et bredt og spredt utdanningstilbud, lite samarbeid og det at få velger maritim utdanning. Situasjonen for maritim utdanning og behovet for framtidig arbeidskraft tilsier økt fokus på kvalitet og strukturelle grep i antall utdanningssteder. En arbeidsgruppe, kalt Aasen-utvalget, nedsatt av MARUT, la for litt over et år siden fram en innstilling med forslag til ny nasjonal struktur for maritim offiserutdanning. Utvalget anbefaler konsentrasjon av utdanningstilbudet, differensiert utdanningsløp, rekrutteringsarbeid, en nasjonal rammeplan, samarbeid og arbeidsdeling, kompetanseutvikling, investeringer i infrastruktur og økt FoU-virksomhet. Forslagene fra utvalget er så gode at jeg synes det er underlig og påfallende at intet konkret skjer – på et område som er gjennomrapportert gjennom flere år.

Maritim profesjonsutdanning er en svært ressurskrevende utdanning. Det er krevende faglig for elever og studenter, men det er også svært krevende økonomisk, fordi skoleeier hele tiden må ha, eller i alle fall bør ha, oppdatert og relevant utstyr. Knapt noe utstyr er så dyrt som det som kreves i maritim utdanning. Med mange og små utdanningsinstitusjoner er det en stor utfordring å innfri utstyrskravene.

I Norge har vi to veier til maritim profesjonsutdanning – enten til dekkoffiser eller til maskinoffiser. Begge utdanningene gir opplæring etter den internasjonale sjøfartsorganisasjonen IMOs sertifikatkrav, som stadig blir strengere. Konvensjonen angir felles standarder i form av minstekrav for sertifisering av skipsoffiserer.

Kvalifisering kan oppnås enten gjennom vanlige maritime fag i videregående skole, deretter som lærling på skip, så fagbrev og deretter toårig fagskoleutdanning eller gjennom generell studiekompetanse og treårig bachelorutdanning på høyskole.

Så til det som flere har tatt til orde for: I Norge er det i dag 21 videregående skoler som tilbyr maritim utdanning. Det er 15 maritime fagskoler og fire høyskoler/universiteter. Det er Høgskolen i Vestfold, tidligere i Tønsberg, Høgskolen Stord/Haugesund, Høgskolen i Ålesund og Høgskolen i Tromsø/ Universitetet i Tromsø.

Næringen forteller at den utdanningen som rederiene nå etterspør, og som de i stadig større grad vil etterspørre, ikke vil være der i framtiden hvis vi ikke gjør noe med maritim utdanning.

Maritim utdanning har også et rekrutteringsproblem. Selv om vi ved opptaket de siste årene har registrert økt søkning til høyere maritim profesjonsutdanning, har det gjennom flere år vært lave opptak til denne utdanningen. Særlig gjelder det marinteknisk drift. Når det gjelder rekruttering, har rederiene og myndighetene iverksatt en rekke tiltak knyttet til utdanningsgrep. Men også arbeidsmarkedet har bidratt til en økning i de siste årene. Den demografiske utviklingen, det at elevkullene blir større, og ikke minst reviderte opptakskrav – som her betyr reduserte krav – har også bidratt til økningen.

Utviklingen viser at svært mange av de maritime fag-skolene, og de videregående skolene spesielt, ikke har godt nok utstyr, og at det heller ikke vil bli noen bedring av situasjonen på kort sikt. Utstyr som brukes, er ofte 25–30 år gammelt, særlig maskinrom, simulatorer og laboratorier, som vi er helt avhengig av.

Læreren er det viktigste i det meste av utdanningen, i tillegg til maritimt utstyr. Det er behov for et betydelig kompetanseløft på dette området for å sikre at de lærerekreftene vi ønsker, er på skolen istedenfor på skip. Vi står foran et stort erstatningsbehov i norsk maritim utdanning. Nesten halvparten av lærerne i skipsteknisk drift ved fagskoler i Norge er over 60 år! 25 pst. av lærerne i videregående skoler og i fagskoler i maritim utdanning er også over 60 år. Det er en kjempeutfordring.

Norske sjøoffiserer har gjennom mange år hatt et svært godt omdømme, men yrkeslivet stiller stadig nye krav. Når målet til Norge er å være en ledende sjøfartsnasjon, bør norsk maritim profesjonsutdanning være ledende og ikke på et minimumsnivå, som den blir beskyldt for å være på i dag. Det er behov for å øke antall studenter, styrke og oppgradere utdanningen og øke antallet bachelorstudenter. Aasen-utvalget uttalte at målet for høyere maritim profesjonsutdanning bør være at alle undervisningsfag og emner som studentene møter, skal være forankret i et forskningsaktivt miljø som er orientert mot anvendt, praksisnær FoU. Dette slutter jeg meg til. Det bør være retningsgivende for en ny maritim utdanningsstruktur.

Samarbeidet og arbeidsdelingen mellom institusjoner som tilbyr høyere maritim utdanning, og fagskoler er lite utviklet. Aasen-utvalget fremmer forslag om at man her bør bli flinkere, og komme med krav om at dette må skje.

Jeg mener det er på tide at maritim utdanning får en egen nasjonal læreplan, slik at vi får styring på dette. Så må vi også få styring på strukturen når det gjelder hva det skal undervises i, og sørge for at skolene får mulighet til å finansiere det utstyret de skal ha. I dag spres pengene på altfor mye.

Stadig mer komplekse konstruksjoner og systemer i skipsfarten tilsier at kravene til sjøoffiserer i ledende posisjoner bør styrkes. På denne bakgrunn mener flere utvalg at det for kandidater som går fagskoleveien, bør kreves påbygging til bachelorgrad for å bli kvalifisert som skipsoffiser med de høyeste sertifikatene.

Det er også mange eksempler på internasjonalt utdanningssamarbeid i form av studentutveksling innenfor høyere maritim profesjonsutdanning.

Av hensyn til skipsfartens arbeidsspråk, som er engelsk, bør mer og mer av den norske utdanningen også basere seg på engelskundervisning, både muntlig og skriftlig.

Oppsummert: En samlet næring venter på handling fra politiske myndigheter. Det oppleves som et reelt makt- og virkemiddelvakuum mellom fylkeskommunale videregående skoler og fagskoler, statlige høyskoler, Kunnskapsdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet. Rapportene har ligget der i årevis. Det er på høy tid at noen tar den politiske ballen og det politiske ansvaret. Men ingen har foreløpig tatt initiativ. Det er på tide med økt politisk fokus, men også politisk handlekraft. Det skal stats-

råd Giske ha – det har han. Derfor har jeg forventninger til at det skjer noe nå.

Noe av det første sjøfolk lærer på skolen og om bord i skipene, er at kaptein og styrmann må ha styringsfart for å komme fram til målet og, ikke minst, kunne styre underveis. Jeg kan trygt si at maritim utdanning har mistet styringsfarten sin. Den flyter fullstendig uten fast kurs. Hensikten med denne interpellasjonen er å signalisere til statsråden at Stortinget følger med, Høyre følger med. Vi ønsker en styrket maritim utdanning.

Jeg forventer at statsråden gjør jobben sin og setter skippet tilbake på rett kurs, eller det som regjeringen kaller «Stø kurs».

Marit Nybakk hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Trond Giske [13:01:39]: La meg bare først si at det formelle ansvaret for utdanningsspørsmål, skoler osv. ligger i et annet departement og under en annen statsråd, slik at i den grad man ønsker å gå detaljert inn i det, må man rette interpellasjonen dit. I og med at den er rettet til meg, antar jeg at man ser på dette mer i sammenheng med den generelle skipsfartspolitikken og regjeringens maritime strategi.

Spørsmålet som interpellanten stiller, er hva regjeringen vil gjøre for å styrke maritim utdanning.

Ut fra et skipsfartsministerståsted og i samband med regjeringens maritime strategi er kompetanse en nøkkelfaktor for videreutviklingen av de norske maritime næringers konkurransekraft og verdiskapningsevne. I regjeringens strategi for miljøvennlig vekst i de maritime næringene fra 2007, Stø kurs, legger vi fram en plan for å støtte opp under videre vekst og utvikling av de norske maritime næringene.

Vår visjon er at Norge skal være en verdensledende maritim nasjon, og at vi skal levere de mest innovative og miljøvennlige løsningene for fremtiden. Ambisjonsnivået stiller krav til utdanning, rekruttering og utvikling av kompetanse. Det er derfor helt avgjørende at vi etterstreber og opprettholder et høyt nivå på de maritime utdanningene. Ett av fem hovedområder i strategien inneholder følgende tiltak og mål innenfor maritim kompetanse.

Samtidig som Stø kurs ble lagt fram, engasjerte Regjeringen NIFU STEP for å analysere maritim utdanning. Rapporten pekte på en rekke utfordringer på alle nivåer i maritim utdanning, fra videregående skole og fagskole til høyere utdanning på høyskole og universitet. Vi har bl.a. en del å gå på med hensyn til tid til faglig fordypning for elevene, tid til praksis i maskinverksted, på skip og i simulator, oppdaterte lærebøker og teknologisk utstyr, samarbeid mellom maritim næring og utdanningene og mellom de ulike utdanningsinstitusjonene, og ikke minst når det gjelder rekruttering av og kompetanseutvikling for maritime faglærere.

Gjennom oppfølging av «Stø kurs» har vi tatt tak i mange av de utfordringene som gjelder for maritim utdanning. Med «Stø kurs» fulgte det håndfaste midler og merket kompetansefremmende tiltak:

- Regjeringen har fra 2008 bevilget 25 mill. kr ekstra til nytt utstyr og oppgradering av infrastruktur ved maritime utdanningsinstitusjoner. Et eksempel er Bergen maritime fagskole, en av landets største, som i 2009 ble tildelt 600 000 kr i tilskudd til utvidelse og oppgradering av skolens simulatoranlegg med dynamisk posisjonering og dieselektriske systemer. Dette gagnet særlig trening av besetningen til moderne cruiseskip, ferger og spesialiserte offshorefartøyer.
- I alt 72,5 mill. kr, inkludert inneværende år, har gått til kompetansehevingstiltak for lærere og stipend for rekruttering av utenlandske studenter til norsk maritim utdanning. Et eksempel her er Universitetet i Tromsø, som i 2009 fikk i underkant av 1 mill. kr til to post.doc.-stillinger innenfor maritim sikkerhet og subsea-drift og -vedlikehold.

Nettolønnsordningen fra 2003 har som målsetting å sikre norsk maritim kompetanse og rekruttering av norske sjøfolk. Vinteren 2010 fikk Nærings- og handelsdepartementet overlevert en evalueringsrapport som konstaterer at målene om økt rekruttering og styrket kompetanse i de maritime næringene nås gjennom denne ordningen.

Stiftelsen Norsk Maritim Kompetanse krever inn og forvalter innbetalinger fra rederier som omfattes av netto-lønnsordningen. Dette kompetansefondet bidrar også med betydelige overføringer til kompetansehevings- og rekrutteringstiltak. Siden de første tildelingene i 2004 har stiftelsen bevilget i overkant av 390 mill. kr til ulike formål og tiltak for styrking av norsk maritim kompetanse. Mesteparten av bevilgningene er tilskudd til rederier som har opplæringsstillinger om bord. Også skoleskipene, som tilbyr verdifull praktisk utdanning og erfaring til elevene, har fått betydelige tilskudd. Stiftelsen overfører i tillegg midler til rekrutteringskampanjer som nettstedet ikkeforalle.no, opplærings- og kompetanseutviklingsprosjekter og HMS-tiltak. Dette er i samsvar med de problemstillingene NIFU-rapporten pekte på, og de føringene som ble lagt i Stø kurs.

Strategisk råd for MARUT består av toppledere med tilknytning til ulike deler av maritim sektor samt representanter for maritim utdanning, forskningsmiljøene og arbeidstakersiden. Rådet har som oppgave å drøfte overordnede næringspolitiske problemstillinger knyttet til de maritime næringene og virker som et rådgivende organ for Nærings- og handelsdepartementets arbeid med maritim politikk.

I 2009 ba jeg Strategisk råd om en vurdering av hva som må til for å sikre en maritim kvalitetsutdanning. En arbeidsgruppe ble nedsatt av Strategisk råd med mandat til å komme med anbefalinger om hvilke nasjonale grep og prioriteringer som må til for å møte utfordringene og innfri kravene til framtidsrettede maritime profesjonsutdanninger.

Arbeidsgruppen skisserte ingen detaljert ny nasjonal struktur for maritim profesjonsutdanning, men påviste enkelte strukturelle utfordringer som man mente ikke kunne løses av den enkelte institusjon. Arbeidsgruppens vurderinger, som fikk tilslutning fra medlemmene i Strategisk råd, anser jeg som et godt innspill til

videre arbeid med problemstillinger knyttet til maritim utdanning.

Med utgangspunkt i denne rapporten har de fire høyere utdanningsinstitusjonene som tilbyr maritim utdanning, i Haugesund, Ålesund, Vestfold og Tromsø innledet et samarbeid basert på prinsippet om samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon i universitets- og høyskolesektoren – SAK. De overordnede målene med prosjektet er å løfte utdanningen til et høyere og mer spesialisert nivå og levere utdanning i verdensklasse. Like før jul i fjor sendte institusjonene inn en søknad til Kunnskapsdepartementet om midler til et utviklingsprosjekt for maritim kompetanse sett i et 2020-perspektiv. For å sikre likebehandling må nå søknaden ses i sammenheng med andre søknader om SAK-midler.

Som nærings- og handelsminister har jeg ansvaret for den internasjonale kvalifikasjonssertifiseringen gitt av Sjøfartsdirektoratet. Maritime sertifikater utstedes av direktoratet etter internasjonale regler som ser til at omfang og innhold i undervisningen i fagskole og høyere utdanning følger det internasjonale regimet. Regelverket finnes i STCW-konvensjonen, som inneholder normer for opplæring, sertifikater og vakthold for sjøfolk. Konvensjonsendringene, som trer i kraft 1. januar 2012 med overgangsregler fram til 2017, medfører strengere kvalifikasjonskrav som fremmer en kvalitetsbasert utdanning, og som gir kompetente sjøfolk uansett nasjonalitet. Regjeringen har arbeidet aktivt for revidering av konvensjonen.

Når det gjelder fagskolene, vil jeg minne om at det er fylkeskommunene som har drifts- og finansieringsansvaret. Dette er et resultat av forvaltningsreformen fra 1. januar 2010. Fylkeskommunene har et lovpålagt ansvar for å sørge for at det finnes godkjente fagskoletilbud i fylkene som tar hensyn til lokalt, regionalt og nasjonalt kompetansebehov innenfor prioriterte samfunnsområder. De er således en viktig brikke i utdanningssystemet. At drift og finansiering av fagskolene nå er underlagt politisk kontroll på regionalt nivå, bidrar til å øke legitimiteten til og sikre lokal forankring av fagtilbudet i de respektive fylkene.

Universiteter og høyskoler har ansvaret for faglig profil og kvalitet i egne studietilbud. Akademisk frihet er viktig, og de kan derfor ikke pålegges et bestemt innhold i utdanning eller forskning. I utdanninger som er rettet mot en bestemt næring, er det imidlertid naturlig at næringen konsulteres nært for å sikre relevans i utdanningene. Etter- og videreutdanning for ansatte i maritim sektor er også en veldig aktuell samarbeidsarena der det allerede skjer mye spennende og godt arbeid. Også for fagskoleutdanningene gjelder det at tilbyder har ansvaret for å utvikle faglig innretning på tilbudene, mens NOKUT har godkjenning-myndigheten. For mer detaljert utdanningspolitisk debatt vil jeg henvise til min kollega – eller mine kolleger, burde jeg kanskje si – i Kunnskapsdepartementet.

Regjeringen legger til grunn at statlige myndigheters rolle er å tilrettelegge, stimulere og bidra til at de frivillige prosessene for samarbeid og arbeidsdeling på universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter kommer i mål. Vi ønsker ikke å påtvinge utdanningssystemet løsninger fra sentralt hold. Det har også vist seg, som bl.a. NIFU STEP-

rapporten konstaterer, at innføring av lokale læreplaner og prosjektarbeid i videregående skoler og fagskoler har ført til en positiv utvikling: bedre resultater og mindre stryk, styrket sammenheng mellom fagene og bedre muligheter for samarbeid med lokal maritim næring i undervisningen. Det er i dette samspillet mellom utdanningsinstitusjonene og en næring i kontinuerlig endring vi kan opprettholde Norge som en sterk maritim nasjon bygd på kunnskap og kompetanse overført til nye generasjoner.

Arve Kambe (H) [13:10:50]: Jeg må si at jeg er skuffet over svaret. Jeg hadde faktisk forventet at politikeren Giske også var politiker i Stortinget. Dette var et veldig byråkratisk formulert innlegg. Det er det klassiske som skjer.

Det som var utgangspunktet for min interpellasjon – som er ærlig ment og ikke partipolitisk motivert: Det pekes fra en samlet næring på at det er et vakuum som oppstår mellom Kunnskapsdepartementet og Næringsdepartementet via fylkeskommunale videregående skoler og tilbake igjen til nå fylkeskommunale fagskoler, som ingen tar tak i.

Grunnen til at jeg fremmet interpellasjonen til næringsministeren, er at jeg faktisk har forventninger til at han er en handlingens mann. Jeg har respekt for statsråd Giske, og derfor tenkte jeg at han kanskje er rett mann til å ta denne ballen.

Jeg må si at når rammeverket er så klart og vi trenger en ny nasjonal struktur, en nasjonal læreplan, blir det veldig feil av statsråden å vise til at fylkeskommunen har eierstyring. Det er kanskje det som er noe av problemet med dagens maritime struktur, som er noe av poenget med denne diskusjonen.

Det var 514 elever som søkte og kom inn på maritime fagskoler i Norge i 2009, fordelt på 15 fagskoler – kritisk mange. Det ble opplyst fra utdanningsinstitusjonenes side at det gjerne bør være 70–80 per år, slik at vi får et fagmiljø av elever, et fagmiljø for næringen og et fagmiljø for lærekreftene. Dagens ordning følger ikke opp dette i det hele tatt.

Det er helt åpenbart at man trenger en nasjonal læreplan – og jeg skal gjerne ta et ord også med Kunnskapsdepartementet og Kristin Halvorsen om dette, men jeg tror at engasjementet for maritim utdanning er større i Arbeiderpartiet enn det er i SV. Derfor prøvde jeg å løfte blikket opp til Næringsdepartementet. For det er Næringsdepartementet som har satt ned en arbeidsgruppe, hvor de ber om konkrete innspill til hvordan man skal gjøre noen strukturelle endringer. Da nytter det ikke at statsråden kommer til Stortinget og peker på fylkeskommunene og Kunnskapsdepartementet. Da trenger man politisk gjennomslagskraft, man trenger politisk initiativ for å stille strenge kvalitetskrav til utdanningsstedene – som går på finansiering, som går på lærekrefter, som går på hvordan man får utbytte av undervisningen, som går på nasjonal stykkprisfinansiering, som man har i andre næringer med nasjonalt fokus, og som også går på en nasjonal struktur og en nasjonal læreplan. Det var poenget med min interpellasjon. Jeg skjønner at poenget ikke helt er blitt tatt,

så jeg vil anmode statsråden om å ta personlig initiativ i saken og ikke la embetsverket styre.

Statsråd Trond Giske [13:14:07]: La meg først få takke for tilliten; jeg registrerer at interpellanten gjerne vil at undertegnede skal ha ansvaret for mer enn han har. Nå er vel jeg den første næringsministeren som også har vært utdanningsminister, så det hadde ikke vært meg imot å delta i en aktiv utdanningspolitisk debatt. Men av formelle hensyn tror jeg vi skal la kunnskapsministeren svare på utdanningssspørsmål – i hvert fall fra denne talerstol – slik at vi har ryddighet i hvem som har det grunnleggende og grunnlovfestede konstitusjonelle ansvaret for hvilke områder.

Det jeg har et stort ansvar for, er å jobbe sammen med næringen med å kartlegge hva slags kunnskapsbehov man har, se de langsiktige trender for hvilket kunnskapsbehov vi kommer til å få, iverksette utredninger – slik vi gjorde, og som legger faglig grunnlag for hva vi skal gjøre på mange ulike områder – koordinere og samordne innsatsen og være en pådriver for at det satses på den maritime strategien. Det viktigste som skjedde da vi overtok i 2005, var jo nettopp å gå bort fra den næringsnøytrale næringspolitikken og si at vi skal ha noen bestemte satsingsområder, ikke minst den maritime, hvor vi f.eks. beholdt nettolønnsordningen, som gir grunnlag for at vi i det hele tatt har disse folkene som trenger denne kunnskapen og kompetansen som vi her diskuterer.

Om vi trenger nasjonale læreplaner eller ikke – jeg må vel også si at det var ingen som var en større pådriver for at dette skulle bestemmes av fagskolene og høyskolene selv, enn daværende utdanningsminister Kristin Clemet. Vi fikk til og med et nasjonalt godkjenningsorgan, NOKUT, for høyere utdanning, som jeg ikke hadde foreslått som utdanningsminister i reformen som kom våren 2001, men som den borgerlige regjeringen innførte etterpå, og som helt praktisk har delegert dette ansvaret til de enkelte skolene, men under forutsetning av at det blir godkjent av NOKUT og har den kvaliteten det har. Det har fordeler, det har ulemper, men det var jammen ikke denne regjeringen som innførte det. Det var interpellantens egen regjering.

Så er vi helt enige om at disse utdanningstilbudene først og fremst må svare på næringens egne behov. Det at fagskoler er organisert under fylkeskommunen istedenfor staten, er egentlig ikke det vesentlige. Det vesentligste er at de jobber tett med bransjen, jobber tett med næringen, kartlegger hvilke behov som finnes og utdanner kandidater som er relevante for de jobbene som de skal gå inn i. Hele utredningen om maritim strategi og de møteforumene vi har, er nettopp svaret på at disse koordineringene går. Jeg vil si at utredningsarbeidet og oppfølgingen av det sånn sett er veldig vellykket fordi vi har laget de koblingene mellom fagfolk, skolene og næringen som vi trenger for å gjøre studiene enda bedre.

Else-May Botten (A) [13:17:21]: Jeg vil starte med å si at jeg har lagt merke til at representanten Arve Kambe har et sterkt engasjement for maritim næring. Det er pris-

verdig. Ikke minst har han gått høyt ut på banen under valgkampen ved å hevde at han skulle bli den politikeren på Stortinget som kjemper for den maritime næringen og skulle være en regionens mann i sitt eget rike. Kanskje er denne interpellasjonen en del av det målet. Videre synes jeg det er prisverdig at representanten Kambe har mot til å utfordre næringsministeren i den rød-grønne regjeringen på maritim utdanning – en regjering som har stø kurs i denne politikken, og som partiet Høyre så langt ikke har kunnet konkurrere med i den helhetlige maritime politikken, ei heller i forhold til dagens tema. Det kan derfor være viktig at Kambe også jobber hardt i sitt eget parti med å få gjennomslag for den maritime politikken som kan være med på å bygge maritim kompetanse framover.

Jeg var for noen få uker siden på Haugalandet og besøkte bl.a. Solstad Offshore, og jeg var i Eidesvik. Der skrek de ikke mye etter Høyres maritime politikk. De advarte mot den. Hvorfor sier jeg det? Hovednøkkelen til at vi får utdannet norske sjøfolk, er at vi har innført nettolønnsordningen, og at den har et stabilt tak. Både i Eidesvik og ved Solstad var de klare på at en for all del ikke må begynne med osthøvelprinsippet og kutte på det taket som i dag er på 198 000 kr.

Men hva er det egentlig Høyre vil? Da Høyre satt i regjering, fremmet Ansgar Gabrielsen en stortingsmelding om skipsfarten. Lite – ja, kanskje ingenting – kom ut av det. Så kom Stoltenberg-regjeringen og plasserte skapet der det skulle stå og fikk på plass en stø kurs med forutsigbare rammevilkår som næringen ønsket. Det er med på å bygge opp under norsk maritim kompetanse, og det er de norske sjøfolkene som vil svi for Høyres politikk som går ut på å redusere taket ned til 120 000 kr. Det er også de organiserte arbeidstakerne som er de eneste som ikke vil få ta del i Høyres skattekutt – altså en dobbel straff.

Så til utdanningsinstitusjonene. Da jeg var på Haugalandet, var jeg på besøk på Høgskolen Stord/Haugesund, og også fagskolene stilte på det møtet. Der var det mye ros å hente for vår stø kurs, og de la fram det de hadde fått til. Ikke minst er de som tilbyr maritim utdanning i Haugesund, godt i gang med et samarbeid med de samme aktørene i Ålesund, Vestfold og Tromsø, som næringsministeren viste til. De samarbeider om arbeidsdeling og ønsker å løfte utdanningen til et høyere nivå og levere i verdensklasse. De la vekt på den gode dialogen de har med næringen. De har til og med fått til en ungdomsgaranti, som de selv kaller det, som innebærer et minimumskrav til studentenes karaktersnitt mot at de er garantert sommerjobb ute i næringen. Det har gitt gode resultater. I tillegg er det et godt samarbeid mellom høgskolen og fagskolen lokalt i forhold til lærekrefter, og ikke minst det som går på utstyr og simulatorer, som er viktig for næringen. Den maritime næringen har nå kommet seg opp igjen etter en krevende tid da finanskrisen slo kraftig inn over ordrebøkene. Situasjonen som oppsto, var et resultat av et fritt marked som kom ut av kontroll – en situasjon som viste hvor galt det går når man styrer etter nøytralitetsprinsippet, et prinsipp Høyre vanligvis er veldig glad i.

I høst feiret Sjømannsforbundet 100-årsjubileum. Der var selvsagt Trond Giske. Hans gave til norske sjøfolk var å

videreføre nettolønnsordningen med et uberørt tak. Kambe's partikollega Svein Flåtten var til stede. Hans gave var å skape usikkerhet rundt Høyres maritime politikk. Flåtten gikk bort fra kompetansemodellen til Høyre og vurderte en ny modell kun for offiserene. Han frontet også at taket burde skjæres ned til 120 000 kr.

Arbeiderpartiet kjenner denne næringen godt og har god dialog med næringen i både gode og onde dager, vil jeg si. Det har vist seg å være viktig for å holde stø kurs, og vi har levert en tiltakspakke på 10,2 mrd. kr i forhold til den krevende situasjonen som har vært. Den maritime næringen trenger stabile rammevilkår, ikke kortsiktighet og et osthøvelprinsipp med tanke på de gode ordningene som vi har fått til. Om Kambe ønsker å satse på rekruttering, må jeg minne om at med Høyres alternative politikk vil ungdom kanskje slutte å søke seg i det hele tatt til den maritime utdanningen, fordi rammevilkårene ikke legger til rette for en framtid i den næringen. Det er jo nesten interessant å høre det som Kambe sa, at det er «ærlig ment og ikke partipolitisk». For engasjementet er sterkt her, og kanskje har representanten et annet syn enn Høyre på dette.

Arbeiderpartiet ønsker å fortsette å stimulere til et samarbeid mellom utdanningsinstitusjonene, se på arbeidsfordeling og ikke påtvinge løsninger fra sentralt hold. Vi ønsker fortsatt å legge penger på bordet til kompetansehevingstiltak for lærere innen maritim utdanning, professorater, erfaringsutveksling samt stipendordninger for å rekruttere utenlandske studenter til maritime utdanningsinstitusjoner. Vi registrerer nå en positiv trend i antall søkere til næringen, noe som er svært viktig fordi vi fortsatt har for få.

Oskar J. Grimstad (FrP) [13:22:43]: Eg registrerer at representanten Botten seier at ein har stø kurs i denne saka. Den kursen vil i så fall leie denne skuta – utdanninga – rett opp i fjæresteinane.

I Møre og Romsdal ser vi at den maritime utdanninga no er i ferd med å forvitre, rett og slett fordi det då ein førte ansvaret over frå staten til fylkeskommunane, ikkje følgde med nødvendig økonomi til å kunne vidareføre utdanninga på det nivået ein hadde tidlegare. Leiaren i fagskulestyret, Torgeir Dahl, seier følgjande: «Fylket har for lite penger til å opprettholde tilbudet i Kristiansund.» Og det tilbodet sto i fare for å bli lagt ned. Så «staten har løpt fra ansvaret. De har lagt hele ansvaret over på fylkestinget» – og fylkestinget tok det også i ein periode. Vi ser at det er svært skuffande for fylket at det ikkje blir satsa slik som det burde innafor denne næringa.

Når kunnskapsministeren blir utfordra på finansieringa av dette tilbodet, seier ho at ein har vidareført dei same kostnadene for denne utdanninga som tidlegare. Det viser berre at ein ikkje er villig til å gå inn og sjå konkret på at maritim utdanning er meir kostbar enn den vanlege utdanninga når det gjeld teknisk utdanning.

For Møre og Romsdal er dette veldig alvorleg. Vi ser at den maritime clusteren som representerer høgteknologi, og også eksportinntekter i milliardklassen, er avhengig av at det blir satsa skikkeleg, og at heilt nødvendige

ressursar blir lagde på plass. Clusteren består, som vi veit, av reiarlag, verft, utstyrsleverandørar, skipsdesignarar og tenesteleverandørar, og alle desse som er nemnde her, har verdsleiarande produktkvalitet. Eg vil seie det så sterkt som at norsk skipsfart på mange måtar – med clusteren og alle dei andre aktørane som er involverte i dette – står ved eit vegskilje. Når ein i denne clusteren, i lag med fagskulane, manglar 20–30 mill. kr berre i eit fylke som Møre og Romsdal, viser det alvoret i situasjonen. Som eg sa, denne regjeringa køyrer skuta med stø kurs rett i fjæresteinane.

I framtida kan ein ikkje stole på at fylkeskommunane, med dei oppgåvene dei har fått, vil kunne vere med og ta eit ansvar, slik som dei har gjort i Møre og Romsdal i ein periode. Det viser at denne interpellasjonen og diskusjonen om denne saka er utruleg viktig. Eg vil avslutningsvis takke representanten Kambe for at han har teke opp denne viktige saka.

Henning Warloe (H) [13:26:10]: Jeg vil også takke interpellanten Arve Kambe for å ta opp et viktig tema. Det er kanskje ikke så oppsiktsvekkende at partifeller skryter av hverandre, men jeg vil likevel gjøre det, for også i KUF-komiteen har vi fra Høyres side forsøkt å sette fokus på maritim utdanning.

Jeg synes jo at interpellanten har rett i at regjeringen har vært uforståelig passiv ganske lenge i denne saken. Regjeringen fremla en stortingsmelding i 2009 – St.meld. nr. 44 for 2008–2009, Utdanningslinja – hvor man overhodet ikke nevnte dette temaet med et eneste ord, det til tross for at regjeringen selv gjennom Stø kurs har uttrykt bekymring for sektoren. La meg få sitere fra det som regjeringen selv sier i Stø kurs, som altså er et dokument om regjeringens strategi for miljøvennlig vekst i de maritime næringer. Der sier regjeringen bl.a.

«at verken struktur eller kvalitet på tilbudene», altså utdanningstilbudene, «er gode nok. Situasjonen for maritim utdanning og forventet behov for framtidig arbeidskraft tilsier at det må fokuseres på kvalitet og samarbeid mellom utdanningsinstitusjonene. Regjeringen vil utrede hvordan kvalitet og framtidig struktur på maritim utdanning kan bedres (...)».

Dette synes jo vi er en veldig klar beskrivelse av et problem som regjeringen selv sier at den vil gripe fatt i. Derfor overrasket det oss i Høyre – og vi fikk en samlet opposisjon med på en merknad knyttet til dette – at dette temaet overhodet ikke var nevnt i regjeringens stortingsmelding om det samlede utdanningstilbudet i Norge – Utdanningslinja. Derfor formulerte vi en merknad om dette og fremmet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere tiltak for bedre kvalitet og struktur innen maritim opplæring og utdanning, og legge saken frem for Stortinget.»

Dette forslaget fikk kun opposisjonens stemmer. Det er helt åpenbart for oss at regjeringen har gitt en riktig påpekning av noen utfordringer, en kort analyse – man har da sagt a, men enn så lenge har man ventet med å si b.

Når det gjelder utdanningssektoren, høyere utdanning, har vi en helt parallell diskusjon om dette med struktur. Jeg tror statsråden nevnte det i ett av sine innlegg, nemlig

denne såkalte SAK-satsingen. SAK står altså for samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon. K for konsentrasjon kunne vært byttet ut med k for kvalitet, for det er det det i bunn og grunn handler om.

Vi har en del utfordringer i et lite og tynt befolket land som Norge, hvor mye er smurt relativt tynt utover, og hvor utfordringene nå består i at kravene til kvalitet tilsier at man må gjøre strukturelle endringer. For eksempel kan jeg nevne at vi i Norge i dag har lærerutdanning på 23 forskjellige steder. Flere av disse utdanningsstedene har store problemer med å rekruttere studenter. Det var slik at regjeringen måtte fravike sitt eget krav om minimumsantall for opptak av studenter for å unngå at flere tilbud måtte legges ned. Men det er altså åpenbart et behov for en strukturdiskusjon. Regjeringen har jo satt dette temaet på dagsordenen gjennom SAK, og Kunnskapsdepartementet har satt av midler. Statsråden viste i denne debatten til at det var bevilget slike midler også til maritime utdanningsinstitusjoner.

Regjeringen har samtidig en litt uforståelig vegring mot å treffe beslutninger, man skyver på en måte sektoren foran seg. Høyres Svein Harberg har i en annen interpellasjonsdebatt utfordret statsråden for høyere utdanning nettopp på dette spørsmålet: Hva ønsker regjeringen å gjøre når det gjelder strukturdebatten innenfor høyere utdanning? Det er altså et helt relevant spørsmål i denne interpellasjonsdebatten også.

Så vil jeg helt til slutt si at samhandling i sektoren er viktig. Det virker jo som om samhandling også mellom departementene er en utfordring. Jeg vil også oppfordre næringsministeren til å ta et sterkere initiativ til å være mer aktiv i dette, for når næringen etterspør en strukturendring, bør man lytte til næringen.

Alf Egil Holmelid (SV) [13:31:26]: Eg vil takke interpellanten for eit veldig viktig spørsmål. Det med kvalitet i utdanninga når det gjeld dei sentrale og viktige næringsgreinene i Noreg, er eit viktig spørsmål som det er brei interesse for i Stortinget, også i SV, i motsetning til det interpellanten prøvde å antyde her.

Eg har merka meg med undring at Høgre her går veldig høgt på banen og etterlyser sterkare sentralstyring. Vi har jo, som næringsministeren var inne på, sett det motsette signalet då Høgre hadde kontrollen med utdanningssystemet i Noreg. Det er ikkje meir enn to dagar sidan eg var i ein debatt med Høgre-folk, der eg blei skjelt ut for at vi heile tida skulle meine at den sentrale styringa var betre enn den regionale og den lokale styringa. Så her møter vel Høgre seg sjølv i døra.

Eg skal la den polemikken vere og gå over til det som eg meiner er viktig for å sikre kvalitet i den typen utdanning som vi snakkar om her. Eg har jobba 25 år i industrien og ti år på universitet, og min absolutte konklusjon er at den utan samanlikning beste måten å sikre kvalitet i fagutdanning og høgare utdanning på som er relevant for næringslivet, er å ha eit tett og nært samarbeid mellom næringslivet, utdanningsinstitusjonar og kommunar og fylkeskommunar på lokalplan. Eg har sjølv vore med og bygd opp eit slikt samarbeid rundt ei tilsvarande utdanning som ligg nær den

maritime sektoren, nemleg leverandørsektoren, og det er ikkje tvil om at den typen samarbeid er det som byggjer kvalitet, det er det som gjer at utdanningskreftene får relevante casar for sine studentar – det er det som gjer at dei i næringslivet kan kome med konkrete innspel til kva som er kvalitet, kva som er moderne, og kva som er oppdatert utdanning.

Det som då forundrar meg, er at det partiet som interpellanten representerer, nettopp har vore med på å foreslå å redusere dei budsjettpostane i statsbudsjettet som skal brukast til å finansiere eit slikt klyngesamarbeid mellom utdanningsinstitusjonar, næringsliv og offentleg sektor gjennom å fjerne dei regionale utviklingsmidlane og gjennom å vere med på å kutte dei budsjetta som skal gå til National Centres of Expertise og Arena-prosjekt. Så eg skjønar intensjonane til interpellanten. Dei er veldig gode. Dei er heilt i tråd med det regjeringa og SV jobbar for, men dei følgjer det ikkje opp i praksis.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [13:34:31]: Jeg vil også takke interpellanten for å ta opp et viktig tema. Maritim utdanning og kompetanse er det viktig å sette fokus på. Kravet om å få en nasjonal læreplan tror jeg er viktig for å se helheten, ikke minst med tanke på at utdanningsvolumet skal imøtekomme det behovet som næringen har. Næringen stiller opp for den maritime utdanningen og er faktisk i dag kanskje nøkkelen til å gi et godt utdannings tilbud. De ulike skoleslagene makter ikke med de økonomiske forhold som rår, verken å skaffe nok lærekrefter og utstyr som trengs for å holde tritt med utviklingen i næringen. Høgskolen i Ålesund er et godt eksempel på at næringsliv og utdanning går hånd i hånd.

I Norge ønsker vi å gi studentene verdens beste maritime utdanning, og dersom den maritime næringen skal vokse i en tid der det blir færre unge, må næringen vinne kampen om talentene. I dag er situasjonen at det er for få unge som velger en maritim utdannings- og karrierevei. Det stilles også spørsmål ved om kvaliteten på tilbudene er gode nok.

Den maritime næringen i Norge er i vekst, og fremtidsutsiktene bør være gode. Om vi skal vi beholde posisjonen i den globale konkurransesituasjonen, avhenger i stor grad av kvaliteten på studentene og medarbeiderne på utdanningsinstitusjonene. Der er derfor nødvendig med en kritisk gjennomgang av den maritime utdanningen i Norge for å sikre at den faktisk er verdens beste.

Det har de siste årene vært gjort mye for å gjøre de maritime utdanningsmulighetene kjent for ungdommen. Denne jobben har næringen i stor grad stått for selv. Det er viktig å få fortalt ungdommen at det å arbeide med en skipsnæring som har lange tradisjoner, er en gylden mulighet – der Norge som nasjon konkurrerer i verdenstoppen.

Men som interpellanten og også MARUT påpeker, har vi ulike strukturelle utfordringer, og jeg ønsker å bruke resten av taletiden på fagskolens plass i utdanningssystemet. Her har det skjedd en utvikling der fagskolen blir mer akseptert som en yrkesrettet høyere utdanning nå enn den tidligere har vært. For de elevene som velger maritime yrkesfag i videregående skole, er fagskolen et naturlig

karrierevalg. Kristelig Folkeparti mener at det å innføre fagskolepoeng er viktig. Det er også viktig å harmonisere fagplaner og regelverk for fagskolene og høyskolene, slik at elever enkelt kan gå fra en fagskole og videre til en maritim høyskole. Dette er en balansegang, for det er viktig at selve fagskoleutdanningen – det å få et fagbrev – også er en fullverdig utdanning. Det er også viktig at undervisningen ved de maritime fagskolene strekker seg ut over minstekravene som gjelder for å få sertifikat.

Den maritime næringen er sterkt bekymret over den nedbygging som skjer i dag av den økonomiske utviklingen etter at fylkene overtok ansvaret for fagskolene. Det har andre innlegg satt fokus på. Fortsetter denne strupingen av de maritime fagskolene, vil dette klart gå ut over kompetanseutvikling og rekruttering av fremtidens arbeidskraft. Det er ikke det verken næringen eller Norge trenger i dag. Vi trenger å se fremover, og vi trenger å tilrettelegge utdanningstilbudet etter de behovene vi ser at næringen trenger i fremtiden.

Harald T. Nesvik (FrP) [13:39:16]: Først vil jeg få lov til å gratulere statsråden med at han har kjøpt seg iPad. Jeg regner med at han hører hva som skjer på talerstolen likevel.

Innledningsvis vil jeg få lov til å takke interpellanten for at han reiser en viktig debatt i denne salen. Jeg må si at det var litt overraskende å høre min ærede kollega fra næringskomiteen Else-May Bottens innlegg. For når jeg leser interpellasjonen, sak nr. 5 på dagens kart, ser jeg det mer som en invitasjon nettopp til å komme videre, til å kunne bli bedre innenfor et felt som faktisk har en del problemstillinger i dag som vi er nødt til å finne en løsning på.

Interpellasjonen i seg selv trekker opp en del ting, både knyttet til det som Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning, NIFU STEP, fikk gjort høsten 2007, og som andre institusjoner nettopp har påpekt. Da er det viktig at vi har denne typen debatter om hvordan vi kan komme et steg videre, og ikke bare går i skyttergravene. Kanskje det aller viktigste i selve debatten, hvis vi skal få noen orden på det, at vi skal få en progresjon utdannelsesmessig og få flere folk til å søke seg til denne sektoren osv., er rammevilkårene til næringen, sikkerheten til få seg en jobb, muligheten til ytterligere karriermuligheter og det å ikke risikere det som skjedde for noen tiår siden, da vi mistet en hel generasjon med sjøfolk fordi rammevilkårene endret seg.

I den forbindelse og med det som et arbeidsverktøy vil jeg gi skryt for Stø kurs. Selv om det er regjeringens program knyttet til maritim sektor, står det veldig mye bra i Stø kurs, men da må det også følges opp. Det som jeg tolker nærmest som en invitasjon her, er nettopp det at flere statsråder og departementer bør samarbeide enda tettere enn det kan se ut som man gjør i dag.

Jeg hørte at statsråden selv i sitt andre innlegg pekte på at det var en annen statsråd som hadde det konstitusjonelle ansvaret knyttet til det utdanningsmessige. Det er selvfølgelig helt riktig. Men hvis man ser på den maritime utdanningen, henger det nøye i hop – det som har med

utdanningsinstitusjonen å gjøre, og det som skjer ute på fartøyer i næringen. Disse tingene henger sammen. Det er klart at det er å gamble å ta en maritim fagutdannelse, hvis du er usikker på – når du skal ut enten som lærling eller ta fartstiden din – om det faktisk er en plass i den enden. Ja, da tenker du deg om en gang til før du nettopp gjør det. Så her må man ha på plass enda bedre avtaler enn man har i dag.

Det er helt klart at det samarbeidet som man bl.a. har fått til i Møre og Romsdal med Fagskolen i Ålesund, om skolens muligheter for professorat i et samarbeid med næringen, er utrolig viktig, for det gjør jo at du gir næringen et eierskap også til det utdanningsmessige. Men da må vi også være villige til, slik representanten Kambe viser til i denne interpellasjonen, å se på utdanningsinstitusjonene våre og på måten vi har organisert dem på.

Tidligere statsminister Gro Harlem Brundtland sa mye i sin karriere, og det er særlig en ting jeg merket meg, som var meget klokt, og det er selvfølgelig utsagnet om at alt henger sammen med alt. Det gjelder ikke minst i denne næringen. Jeg skal ikke angripe noe parti for at man sier det ene og gjør det andre. Det er det noen som har gjort. Men det er klart, det er et problem når vi nok en gang ser i budsjettforhandlingene at enkeltpartier foreslår å senke bl.a. det man omtaler som nettolønnsordningen, som er en refusjonsordning, at man går ned på den, enten det er til 120 000 kr eller, som Kristelig Folkeparti foreslår, å senke den betydelig, i hundremillionersklassen, i forhold til det den er nå. Det viktige er nettopp rammevilkårene og forutsigbarhet for at vi skal ta den utdannelsen som sikrer oss jobb. Også kampen knyttet til rederibeskatningen, som vi så for en stund tilbake, er også en sånn ting som setter spørsmålsteget ved den. Men jeg håper at det som kommer ut som et resultat av denne interpellasjonsdebatten, er at næringsministeren setter seg sammen med den som har ansvaret for utdanningen, og ser på det bevilgningsmessige. Det koster mer å utdanne sjøfolk enn kokker. Begge yrkesgruppene er veldig viktige, men enkelte ting medfører høyere kostnader enn andre, ikke minst det kompetansemessige. Jeg håper det kommer som et positivt resultat ut av dette.

Arve Kambe (H) [13:44:19]: Jeg vil si at debatten har vært veldig interessant, for det er åpenbart, når man hører på tonen fra regjeringspartiens representanter på Stortinget, at vi har truffet en øm tå. Her har åpenbart regjeringen ikke gjort jobben sin. Her har åpenbart de rød-grønne stortingsrepresentantene ikke gjort jobben sin. Maritim utdanning er ute av kurs. Den har ingen framdrift, og det har denne debatten dessverre vist, og det aktualiserer at det er viktig å følge denne saken opp.

Representanten Holmelid har en eller annen «syntax error» i sitt resonnement når han peker på at Høyre liksom skal være mot nasjonale læreplaner. Hele Kunnskapsløftet handler jo om at vi skal ha nasjonale læreplaner, men hvordan skolene der ute velger å implementere dem, har noe med lokalt næringsliv å gjøre. Det har noe med kunnskapen i skolen å gjøre, og det har med hvordan interessen og behovet i næringslivet for elever og bedrifter er. Sånn

skal det også være i maritim næring. Vi vet bl.a. at de fire høyskolene som jobber med dette, allerede er i ferd med å gjøre dette. I Tromsø er de veldig gode på arktiske operasjoner. I Haugesund er de veldig gode på sub sea og deep sea. I Ålesund er de veldig gode på offshore, og i Tønsberg er de veldig gode på gass- og kjemikalietankere o.l.

Else-May Botten gir meg innledningsvis ros for å være en venn av den maritime næringen. Det tar jeg til meg. Det er faktisk noe jeg har tenkt å fortsette med, og som hun helt rett påpekte, drev jeg mye av valgkampen hjemme i min region på det. Jeg tror det er viktig at man har folk på Stortinget som er opptatt av noe, at man brenner for noe, og at man jobber for noe.

Maritim utdanning er viktig. Nå har vi sett gjennom lang tid at det er et vakuum der ute, og når det er et vakuum der ute, kan man enten lene seg tilbake og si: Ha, ha, ingen ting skjer, det er fint. Eller, hvis man er slik som Høyre, er man litt mer utålmodig og vil ta litt mer regi og si noe mer om dette.

Da er poenget med denne ballen å spille den til Giske, og så er spørsmålet: Tar statsråden ballen? Eller gjør statsråden det som denne regjeringen dessverre er blitt kjent for, at når man får ballen, sender man den videre til andre, helst til embetsverket, en byråkrat, som man kan velge å gjemme seg bak. Det er klart at status for den maritime utdanningen i dag er at næringen sier at man må ha ny utdanning. Høyskolene sier det – fagskolene og fylkeskommunene sier det ikke – men de sliter med finansieringen. De sliter med utstyret, og hvis statsråden ikke ser alle rapportene som er kommet, ser ropet fra næringen, ser ropet fra høyskolene og også ser ropene fra foreningene, fra Maskinistforbundet, fra Sjøoffisersforbundet, fra Rederiforbundet, gjør verken statsråden eller Stortinget jobben sin. Da gir jeg Giske anledningen en gang til: Ta regi!

Statsråd Trond Giske [13:47:35]: I likhet med Else-May Botten må jeg si at jeg setter pris på det voldsomme engasjementet fra interpellanten for den maritime næringen og ønsker ham lykke til på ferden med å få partiet sitt like engasjert i denne saken, i nettolønnsordningsspørsmålet, i det å ha en ikke-næringsnøytral næringspolitikk, i det å ha en maritim strategi, i å bygge Stø kurs videre, for sannheten er vel at vi fra det partiet ikke har hatt de sterkeste alliansepartnerne i det maritime arbeidet. Men jeg håper at interpellantens inntreden og engasjement kanskje gjør at vi får et enda bredere flertall bak den Stø kursstrategien som departementet og regjeringen har lagt.

Så mener jeg at interpellanten gir gode innspill til hvordan ting kan bli bedre, men at han gir et feil bilde av hvordan tingenes tilstand er. Maritim utdanning er slett ikke helt ute av kurs. Jeg mener at det er å underkjenne den store innsatsen som gjøres ute i fagskolene, i høyskolene – det samarbeidet som foregår, og den innsatsen som gjøres, ikke minst av bedriftene selv til å gi ungdom opplæring. Det gjøres en formidabel innsats både fra næringen og fra utdanningsinstitusjonene for å sørge for at bransjen har tilgang på maritim kompetanse. Så jeg deler ikke denne beskrivelsen av bransjen. Jeg deler ikke denne beskrivelsen av næringen, og jeg deler ikke denne beskrivelsen

sen av utdanningsinstitusjonene. Tvert imot, kartleggingen viser jo også at det skjer mye bra, og den kartleggingen vi har gjennomført i samarbeid med maritimt utvalg, er jo nettopp for å synliggjøre hva som kan gjøres enda bedre. Så man slår jo virkelig inn åpne dører når man sier at man må engasjere seg i dette. Man viser jo til den utredningen, og engasjementet og oppfølgingen vil være spredt på mange statsråder i regjeringen, særlig da Kunnskapsdepartementet og Næringsdepartementet, på henholdsvis utdanningsiden og på næringsiden.

Vi skal fortsette å jobbe med maritim strategi. Vi skal ta med oss de innspillene som er kommet fra interpellanten, og fra dem som har hatt innlegg i debatten. Jeg er helt sikker på at også Kunnskapsdepartementet leser og lytter til det som sies fra Stortinget, slik at de innspillene som er kommet, også her blir tatt med i det videre arbeidet. Det var også hensikten med utredningen. Jeg vil minne om at den kom våren 2010. Det er en viss tidshorisont her; det er vanskelig å få ting som man får en rapport om våren 2010, til å bli realitet fra skoleåret høsten 2010. Noe tar det litt lengre tid å implementere, men jeg vet at utdanningsinstitusjonene selv også har lest rapporten. De var med i utredningen av den, og de bruker den i sitt arbeid for å bli enda bedre.

Til syvende og sist er det samspillet mellom dem og næringen, ikke veien næring, storting, regjering, departement, høyskole eller fagskole som er løsningen. Det er når utdanningsinstitusjonene, lærerkreftene og fagfolkene jobber direkte og tett på bransjen, når de jobber med rederiene, med sjøfolkene og med organisasjonene, at vi får gode resultater.

Presidenten: Debatten i sak nr. 5 er dermed avsluttet.

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Stortinget er da klart til å gå til votering.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt vedtak til

l o v
om endringer i lov 17. februar 1989 nr. 2 om
bidragsforskott (heving av inntektsgrensa for rett til
fullt bidragsforskott mv.)

I

I lov 17. februar 1989 nr. 2 om bidragsforskott vert gjort følgjande endringar:

§ 5 skal lyde:

§ 5 Forskottets størrelse

Departementet fastsetter det beløp som kan utbetales som bidragsforskott per barn. *Beløpet kan forhøyes eller reduseres med en tredjedel*, avhengig av forskottsmottakers inntekt. *Forhøyet forskott ytes dersom mottakeren ikke*

ville ha hatt bidragsevne etter barnelova § 71 første ledd andre punktum vurdert som enslig uten barn. Redusert forskott ytes dersom mottakerens inntekt overstiger en grense fastsatt av departementet.

Den som setter fram krav om forskott eller som er tilstått forskott, skal selv dokumentere sine inntektsforhold i den utstrekning og på den måte som bidragsfogden bestemmer. Dersom det ikke legges fram slik dokumentasjon, kan krav om forskott avslås eller tilstått forskott stanses.

Departementet kan gi forskrift om hva som skal regnes for inntekt etter paragrafen her og om inntektsgrensa for å kunne motta forskott med ordinær sats. Inntektsgrensa fastsettes under hensyn til antall egne barn som forskottsmottakeren bor sammen med og forsørger og under hensyn til om vedkommende bor alene sammen med barna eller også har ektefelle eller samboer.

§ 7 sjettede leddet vert oppheva.

§ 7 sjuande og åttande leddet vert sjettede og sjuande leddet.

II

Lova her tek til å gjelde 1. mai 2011 og får òg verknad for saker der forskott er gitt eller vert gitt med verknad for tidsrom før denne dato.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli ført opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

I sakene nr. 2, 3, 4 og 5 foreligger det ikke noe voteringstema.

S a k n r. 6 [13:59:10]

Referat

1. (183) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Halleraker, Bård Hoksrud, Knut Arild Hardeide og Borghild Tenden om kamp mot trafikkdøden (Dokument 8:76 S (2010–2011))
2. (184) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bård Hoksrud, Ingebjørg Godskesen, Jan-Henrik

Fredriksen og Arne Sortevik om moderne rammebetingelser for taxinæringen (Dokument 8:77 S (2010–2011))

Enst.: Nr. 1 og 2 sendes transport- og kommunikasjonskomiteen.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet.

Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 14.
